

KIERUNEK BIAŁY ŚLĄSK

STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU FUNKCJONALNEGO BIAŁY ŚLĄSK NA LATA 2016-2022

Projekt – streszczenie do konsultacji społecznych

*Projekt roboczy dokumentu przygotowany przez zespół ekspertów
Fundacji Kreatywny Śląsk*

***UWAGI można zgłaszać do 28 sierpnia 2016r.
poprzez formularz elektroniczny lub na adres e-mail:
bialy@kreatywnyslask.pl***

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Diagnoza strategiczna, w tym identyfikacja potencjałów i barier rozwojowych obszaru funkcjonalnego (wybrane elementy)	5
Położenie i układ funkcjonalny obszaru	5
Ocena jakości życia i warunków gospodarczych obszaru	10
Analiza SWOT	15
Analiza podmiotowa w aspekcie potencjalnych pól współpracy	16
Główne wyzwania obszaru funkcjonalnego	17
Wizja określająca miejsce i rolę OF w procesach rozwoju regionu	18
Strategiczne cele i kierunki rozwoju obszaru funkcjonalnego Biały Śląsk	19
System wdrażania Strategii	21
System instytucjonalny wdrażania dokumentu	21
Kluczowe przedsięwzięcia partnersko-rozwojowe obszaru funkcjonalnego	22
Zasady i główne źródła finansowania wdrażania rozwiązań zawartych w dokumencie	25
Wytyczne do polityk lokalnych i postulaty do polityk ponadlokalnych w zakresie wsparcia realizacji Strategii obszaru funkcjonalnego	27
System monitorowania Strategii	28
Określenie aktualnych i potencjalnych ryzyk realizacji i sposobów ich przełamania	29
Karty projektów	29

Celem generalnym prac związanych z przygotowaniem Strategii Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk na lata 2016-2022 było określenie celów rozwojowych i kierunków działań Obszaru Funkcjonalnego (OF) zlokalizowanego na terenie subregionu centralnego województwa śląskiego przy jednoczesnym wypracowaniu modelu kreowania i późniejszej realizacji projektów inwestycyjnych, organizacyjnych i społecznych służących podnoszeniu konkurencyjności i atrakcyjności zarówno całego obszaru, jak również poszczególnych gmin i podmiotów.

Strategia wyznacza ścieżkę zintegrowanego rozwoju Obszaru Biały Śląsk w oparciu o partnerskie gospodarowanie posiadanymi zasobami oraz współpracę w zakresie wykorzystywania szans w otoczeniu i budowania pozycji konkurencyjnej obszaru.

Celami szczegółowymi prac były:

- diagnoza stanu Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk w zakresie:
  - społecznym, w tym sytuacji demograficznej, zasobów kapitału społecznego i ludzkiego, potencjału instytucji działających w sferze społecznej oraz oferty ich usług publicznych, a także określenia skali problemów i wyłączenia społecznego,
  - gospodarczym, w tym potencjału sektorów działalności zlokalizowanych w obszarze, struktury pracujących i zasobów rynku pracy, w tym bezrobotnych, oferty inwestycyjnej jednostek samorządowych, powiązań ekonomicznych w sferze organizacyjnej i funkcjonalnej gmin tworzących Obszar Funkcjonalny, mechanizmów i instrumentów pozyskiwania inwestorów zewnętrznych, specyficznych potencjałów gospodarczych w sferze produkcji i usług, w tym opartych na walorach turystycznych i kulturowych,
  - infrastrukturalnym, w tym potencjałów i barier o charakterze transportowym, komunikacyjnym oraz stanu i potrzeb rozwoju infrastruktury komunalnej,
  - ekologicznym, obejmującym opis stanu środowiska, walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru mogących stanowić podstawę dla wykreowania pakietowej oferty turystycznej i edukacyjnej, stan infrastruktury środowiskowej oraz stopień jej obciążenia.
- wskazanie kluczowych wyzwań, którym należy wspólnie jako partnerskie gminy stawić czoła w perspektywie strategicznej,
- określenie potencjałów obszaru, w oparciu o które może nastąpić jego dalszy rozwój,
- zdefiniowanie kierunków rozwoju wykorzystujących potencjał stworzony przez uwarunkowania społeczne, gospodarczej, infrastrukturalne i środowiskowe,
- określenie planu operacyjnego zawierającego konkretne projekty inwestycyjne i organizacyjne wpływające na dynamikę rozwoju obszaru,
- określenie instrumentów prowadzenia polityki rozwoju obszaru, w tym określenie systemu wdrażania, układu organizacyjnego i podmiotowego oraz możliwych źródeł finansowania działań prorozwojowych,

- określenie systemu monitorowania procesów rozwoju obszaru umożliwiającego reagowanie na zmiany i procesy zachodzące w obszarze i jego otoczeniu.

Logika Strategii Białego Śląska

Źródło: opracowanie własne

DIAGNOZA STRATEGICZNA, W TYM IDENTYFIKACJA POTENCJAŁÓW I BARIER ROZWOJOWYCH OBSZARU FUNKCJONALNEGO (WYBRANE ELEMENTY)

POŁOŻENIE I UKŁAD FUNKCJONALNY OBSZARU

Obszar Funkcjonalny Biały Śląsk położony jest w środkowo-zachodniej części województwa śląskiego. Od północy graniczy z powiatami: kłobuckim i częstochowskim, od wschodu z powiatami: myszkowskim i będzińskim, od południa z miastami: Piekary Śląskie, Chorzów, Świętochłowice, Ruda Śląska, Zabrze i Gliwice, oraz od zachodu z powiatem gliwickim i województwem opolskim.

Biały Śląsk obejmuje obszar 17 gmin. Obszar tworzą miasta wchodzące w tzw. rdzeń Metropolii Górnośląskiej tj. Bytom, Tarnowskie Góry i Radzionków oraz lokalny ośrodek rozwoju - miasto Lubliniec. Ponadto do obszaru należą miasta i gminy powiatów lublinieckiego oraz tarnogórskiego, tj. Miasto Kalety, Miasto Miasteczko Śląskie Gmina Boronów, Gmina Ciasna, Gmina Herby, Gmina Kochanowice, Gmina Koszęcin, Gmina Krupski Młyn, Gmina Pawonków, Gmina Świerklaniec, Gmina Tworóg, Miasto i Gmina Woźniki, Gmina Zbrostawice¹.

Położenie obszaru oraz potencjał społeczny i gospodarczy powodują, iż stanowi on istotne ogniwo w procesach rozwoju całego województwa śląskiego.

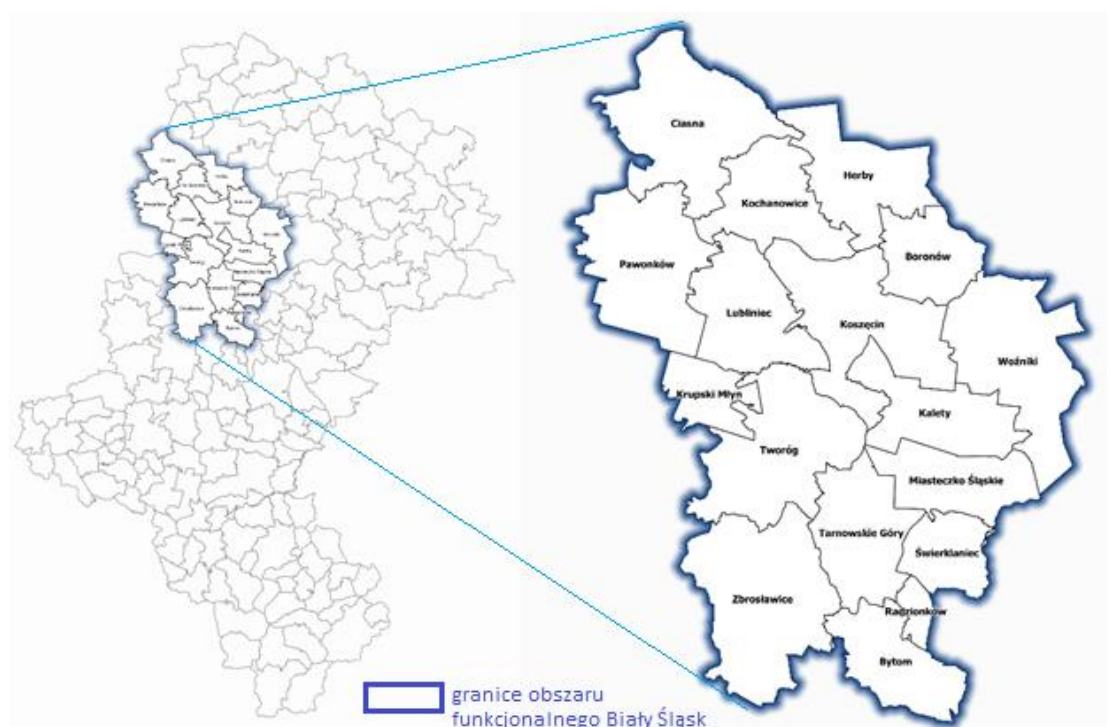
Biały Śląsk obejmuje powierzchnię 1490 km², co stanowi 12% powierzchni województwa. Tereny wiejskie stanowią 68,4% powierzchni obszaru, natomiast wskaźnik urbanizacji wynosi 77,2%².

---

¹ Obszar funkcjonalny Biały Śląsk nie obejmuje gminy Ożarówice należącej do powiatu tarnogórskiego. Ze względu na poziom agregacji danych w różnych bazach, jeśli w opracowaniu mowa o powiecie tarnogórskim to dane dotyczą również gminy Ożarówice (chyba że wskazano inaczej).

² Wskaźnik urbanizacji rozumiany jako udział ludności zamieszkującej tereny miejskie do ludności ogółem.

Rysunek 1 Położenie i zasięg terytorialny obszaru funkcjonalnego Białego Śląska.

Źródło: opracowanie własne.

Obszar funkcjonalny Białego Śląska obejmujący swoim zasięgiem Bytom, powiat lubliniecki oraz prawie cały powiat tarnogórski jest obszarem o wysokim poziomie urbanizacji, ale także wysokim udziale terenów wiejskich i leśnych. To determinuje zróżnicowanie szeregu zjawisk zachodzących na jego terenie. Różne procesy zachodzą w obszarze miejskim zwłaszcza Bytomia, Tarnowskich Gór, Lublińca (czyli terenów o stosunkowo wysokim wskaźniku gęstości zaludnienia), a inne w pozostałej części obszaru.

Analizując rozmieszczenie ludności zauważa się silną koncentrację ludności w miastach. Podobnie jak w całym województwie dochodzi tutaj do silnych procesów depopulacyjnych, co jest szczególnie efektem utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego. Na korzyść można zapisać, że niekorzystne wskaźniki dotyczące migracji (będące wynikiem głównie wyjazdów za granicę) z roku na rok są coraz mniej odczuwalne. W kontekście prognoz demograficznych obszarowi grozi zmiana struktury ludności i związane z tym zwiększenie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym kosztem pozostałych grup wiekowych. Niepokojąca jest również deklarowana przez mieszkańców, w szczególności młodzieży, wysoka skłonność do opuszczenia na stałe obszaru i zamieszkania poza nim. Bez stworzenia odpowiednich warunków zamieszkania oraz atrakcyjnych miejsc pracy tendencja ta może się pogłębiać.

Mimo dobrej dostępności do infrastruktury szkolnej, w tym również zlokalizowania w granicach Białego Śląska różnych typów szkół ponadgimnazjalnych (liceów ogólnokształcących, techników, techników uzupełniających, szkół policealnych i zasadniczych szkół zawodowych), ze spadkiem liczby ludności skorelowany jest silnie ubytek dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach kształcenia na przestrzeni ostatnich lat. Stosunkowo niskie są również wyniki dzieci i młodzieży ze sprawdzianu szóstoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego – język polski. Odpowiednio wyższe wyniki zauważa się w przypadku egzaminu gimnazjalnego z matematyki. Zdawalność egzaminu dojrzałości

oraz egzaminu zawodowego jest mocno zróżnicowana przestrzennie, zauważa się jednak stosunkowo niskie wyniki w przypadku powiatu tarnogórskiego.

Na terenie Białego Śląska funkcjonują filie uczelni wyższych kształcące na kierunkach ekonomicznym, pedagogicznym oraz aktorskim. Odczuwalne są natomiast braki w zakresie możliwości współpracy sektora przedsiębiorstw z ośrodkami naukowymi w zakresie wdrażania i tworzenia nowoczesnych rozwiązań technologicznych i innowacji. Ponadto lokalizacja Białego Śląska powoduje, że jest on bardzo dobrze skomunikowany z innymi ośrodkami akademickimi w ramach Metropolii Górnośląskiej, co powoduje, że na lokalnym rynku pracy swoje usługi oferują osoby z wysokimi kompetencjami. Rozwinięte jest także szkolnictwo ponadgimnazjalne. Technika kształcą głównie na kierunkach gastronomicznym i informatycznym, szkoły zawodowe – kierunki gastronomiczne i sprzedażowe, policealne – kosmetyka, usługi opiekuńcze, florystyka, bezpieczeństwo w pracy. Z analiz wynika jednak, że w obszarze w najbliższym czasie dojdzie do deficytu w zakresie blacharzy i lakierników samochodowych, kierowców (autobusów, samochodów ciężarowych), kierowników budowy, monterów instalacji budowlanych czy przedstawicieli handlowych.

Należy jednak podkreślić niepełne dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb gospodarki lokalnej, co przejawia się również w opiniach przedsiębiorców wskazujących jako jeden z istotnych problemów brak odpowiednich kadr.

Obok infrastruktury edukacyjnej dobrze rozwinięta jest także infrastruktura ochrony zdrowia. W obszarze zlokalizowanych jest wiele kluczowych placówek stacjonarnej opieki zdrowotnej, szczególnie dużo łóżek oferowanych jest w przypadku takich specjalizacji jak: rehabilitacja, ginekologia, dziecięca, psychiatryczna. Oddziaływanie jednostek można określić jako centralno-zachodnią część województwa śląskiego. W ostatnich latach nastąpił znaczny spadek umieralności niemowląt. Obecnie najczęstszą przyczyną zgonów (podobnie jak w całym województwie) są nowotwory oraz choroby układu krążenia.

W obszarze zlokalizowanych jest wiele instytucji kultury, w tym wojewódzkich o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Obszar charakteryzuje stosunkowo niski poziom aktywności społecznej przejawiającej się w m.in. w niskiej liczbie organizacji pozarządowych oraz słabej frekwencji w wyborach (za wyjątkiem wyborów samorządowych),

Obszar dotyka wiele problemów natury społecznej. Stosunkowo dużo gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej, a głównymi powodami zgłaszania się po pomoc są ubóstwo i bezrobocie. Zauważa się także duże zróżnicowanie wewnętrzne ilości popełnianych przestępstw z ich koncentracją w Bytomiu. Przestępstwa głównie mają charakter kryminalny lub przeciw mieniu.

Obszar Białego Śląska jest mocno rozwinięty gospodarczo. Mimo procesów restrukturyzacyjnych, które szczególnie dotknęły Bytom, teren charakteryzuje się stosunkowo dużą liczbą podmiotów gospodarczych. Dominują podmioty prywatne, a w obszarach poza głównymi ośrodkami miejskimi zauważa się stosunkowo duży odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Generalnie w obszarze dominują mikroprzedsiębiorstwa, a duże przedsiębiorstwa powyżej 1000 pracowników zlokalizowane są w Bytomiu. W zakresie rodzaju dominującej działalności podmiotów występuje znaczne zróżnicowanie wewnętrzne. Generalnie

dominują pomioty świadczące usługi, jednak w części miast i gmin zauważa się znaczący udział przemysłu lub działalności rolniczej. W wymianie międzynarodowej z krajami wschodnimi oraz krajami grupy EFTA Biały Śląsk charakteryzuje się dodatnim bilansem handlowym. Wewnętrznie zauważa się silne powiązania gospodarczo-przestrzenne między Bytomiem a powiatem tarnogórskim. Ponadto można zauważyć, że generalnie Bytom i powiat tarnogórski ciągną bardziej do Metropolii, natomiast powiat lubliniecki wykazuje również powiązania z Częstochową oraz powiatami przygranicznymi województwa opolskiego.

Mimo dużej liczby podmiotów gospodarczych obszar Białego Śląska charakteryzuje się stosunkowo niską liczbą pracujących oraz wysoką liczbą bezrobotnych. Pracujący zatrudniani są głównie w przemyśle i budownictwie, choć również w tym przypadku występuje znaczne zróżnicowanie terytorialne. Mimo znacznego spadku poziomu bezrobocia na przestrzeni ostatnich lat, zauważa się niestety że tempo tego spadku jest słabe. Wśród bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 24 miesiące) oraz z wykształceniem niskim (lub bez wykształcenia). Relatywnie mało osób posiada prawo do zasiłku.

W celu zwiększenia konkurencyjności Białego Śląska, konieczne jest przyciąganie nowych inwestycji. W analizowanym obszarze występuje wiele terenów poprzemysłowych pod nowe inwestycje, ale brakuje jednej wspólnej bazy gromadzącej w jednym miejscu całą ofertę. Obecnie dane prezentowane są na różnych stronach internetowych i administrowane przez wiele osób/institucji. Obszar tymczasem oprócz swoich walorów przestrzennych oferuje także wsparcie instytucjonalne w postaci IOB-ów (park przemysłowy, izba przemysłowo-handlowa, klaster, inkubator przedsiębiorczości itp.). Problemem jest też słaba współpraca przedsiębiorców wewnątrz obszaru ograniczone instrumenty wsparcia w szczególności zakresie doradztwa oraz dofinansowania na etapie rozpoczynania jak również rozwoju potencjału przedsiębiorstw.

Obszar Białego Śląska jest bardzo dobrze skomunikowany – przez teren przebiega autostrada A1 oraz liczne drogi krajowe (DK 88, 79, 94, 11, 46 i 78). Ponadto teren pokrywa siatka sieci kolejowej z węzłami w Tarnowskich Górach oraz Lublińcu. Dodatkowo w bliskim sąsiedztwie zlokalizowany jest międzynarodowy port lotniczy, w ramach obszaru zostały wyznaczone potencjalne lokalne terminale multimodalne (Tarnowskie Góry i Lubliniec). Biały Śląsk nie jest obszarem typowo turystycznym. Występuje tutaj mało obiektów zbiorowego zakwaterowania (głównie hotele w większych miejscowościach), ale liczba turystów odwiedzających ten teren wykazuje na przestrzeni ostatnich lat silną tendencję wzrostową. Oprócz wielu walorów kulturowych i przyrodniczych (w obszarze występuje wiele zabytków industrialnych, sakralnych, historycznych, mieszkalnych, układów urbanistycznych, w tym należących do Szlaku Zabytków Techniki, czy Szlaku Architektury Drewnianej), ofertę rekreacyjną obszaru kształtują: jedna duża hala sportowo-widowiskowa w Bytomiu (widownia na 1000 miejsc) oraz druga mniejsza w Tarnowskich Górach (widownia na 700 miejsc). Ponadto w Bytomiu zlokalizowana jest hala lodowa (jedna w pięciu w województwie).

Infrastruktura sportowa jest stosunkowo dobrze rozwinięta. W każdej gminie znajduje się przynajmniej jedna sala gimnastyczna. Ponadto ofertę dopełnia siedem pływalni oraz szesnaście orlików. Biały Śląsk to też bardzo ciekawe miejsce do uprawiania turystyki rowerowej, niestety brak na chwilę obecną spójnej sieci ścieżek obejmującej cały obszar, jak również jednej informacji na temat wytyczonych szlaków.

Ze względu na specyfikę terenu występuje znaczne zróżnicowanie w zakresie infrastruktury komunalnej oraz mieszkaniowej. Infrastruktura wodociągowa oraz kanalizacyjna jest mocno rozwinięta na terenach miejskich, mocno zurbanizowanych. Wskaźniki dotyczące dostępności do sieci znacznie gorzej wypadają na terenach wiejskich, zwłaszcza w gminach o dużym udziale terenów leśnych, czy objętych ochroną. Stąd najlepsze wskaźniki ilościowe w tym zakresie dotyczą Bytomia, Radzionkowa czy Tarnowskich Gór. Jednak w prawie wszystkich gminach zlokalizowane są oczyszczalnie ścieków komunalnych, a same ścieki podlegają oczyszczeniu w całości. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku gospodarki mieszkaniowej – generalnie w obszarze Białego Śląska występuje mniej mieszkań, ale ich powierzchnia jest także większa. Wśród nowych mieszkań dominuje budownictwo indywidualne, co częściowo wskazuje na zachodzące procesy suburbanizacyjne. Ponadto obserwuje się dużą liczbę pustostanów w zasobach gmin (szczególnie w obrębie Bytomia). Tkanka miejska ze względu na złoża węgla kamiennego i związanego z nim wydobycia wymaga stałych nakładów odtworzeniowych.

Obszar posiada wiele walorów przyrodniczych. Stosunkowo duża powierzchnia lasów powoduje, że jest to obszar szczególnie zielony. Ponadto występuje tutaj wiele form ochrony przyrody, w tym park krajobrazowy (jeden z ośmiu zlokalizowanych w województwie). Ze względu jednak na lokalizację zakładów szczególnie uciążliwych nadal występuje tutaj problem zanieczyszczenia powietrza. Dzięki licznym działaniom ograniczającym emisję na przestrzeni ostatnich lat doszło do spadku emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych. Wiele z nich jest zatrzymywanych w urządzeniach. Jednak nadal w niektórych miejscach stężenia te są stosunkowo wysokie.

Mimo silnych powiązań z przemysłem (zwłaszcza terenu Bytomia) obszar charakteryzuje się stosunkowo dużą powierzchnią terenów zielonych – szczególnie parków spacerowo-wypoczynkowych. Pozytywnym wyznacznikiem jest także, coraz większa świadomość władarzy w zakresie kształtowania przestrzeni publicznej i warunków mieszkaniowych, o czym świadczą sukcesywnie zwiększające się wydatki inwestycyjne gmin i miast. Dalszy rozwój Białego Śląska i działania związane z niwelowaniem słabych stron, oraz wykorzystywaniem potencjałów pozwolą na stworzenie obszaru idealnego do zamieszkania, pracy i inwestowania.

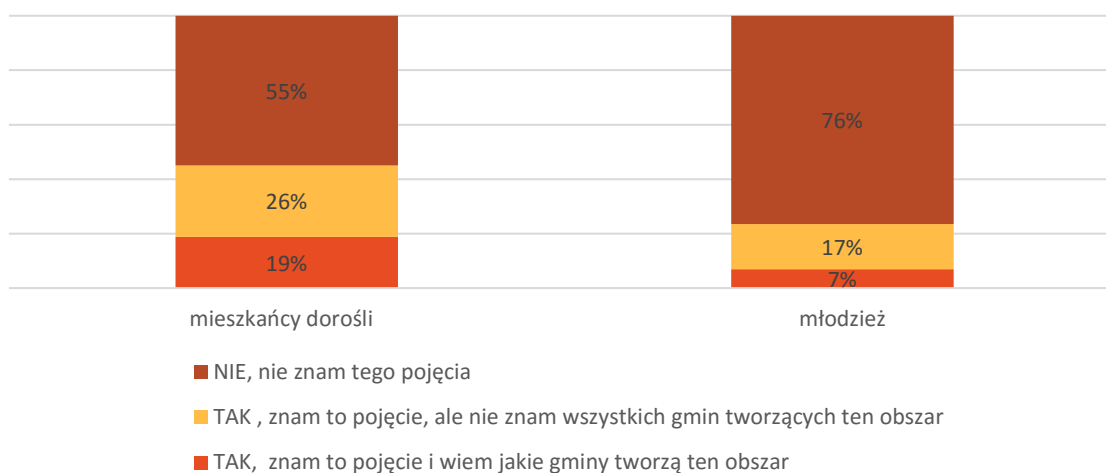
OCENA JAKOŚCI ŻYCIA I WARUNKÓW GOSPODARCZYCH OBSZARU

W toku prac związanych z przygotowaniem Strategii przeprowadzono badania opinii mieszkańców i przedsiębiorców działających w obszarze funkcjonalnym Biały Śląsk.

W badaniach przeprowadzonych metodą CAWI i wywiadów telefonicznych – badanie przedsiębiorców, wzięło udział 1175 osób, z czego 793 to osoby uczące się (w szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych) oraz łącznie 96 przedsiębiorców. Badania przeprowadzono w miesiącu kwietniu 2016 r.

Na podstawie odpowiedzi, udzielonych przez zarówno osoby dorosłe i młodzież, wyzwaniem stojący w zakresie tworzenia wspólnoty działań jest potrzeba budowy i promocji marki Biały Śląsk. Zaledwie 12% mieszkańców obszaru zna pojęcie Białego Śląska i wie jakie gminy tworzą ten obszar, natomiast aż 68% nie zna tego pojęcia. Należy podkreślić, iż świadomość podjęcia działań i znajomość kreowania takiego obszaru jest lepsza wśród dorosłych mieszkańców niż wśród osób uczących się.

Znajomość pojęcia i zakresu terytorialnego obszaru funkcjonalnego wśród mieszkańców.

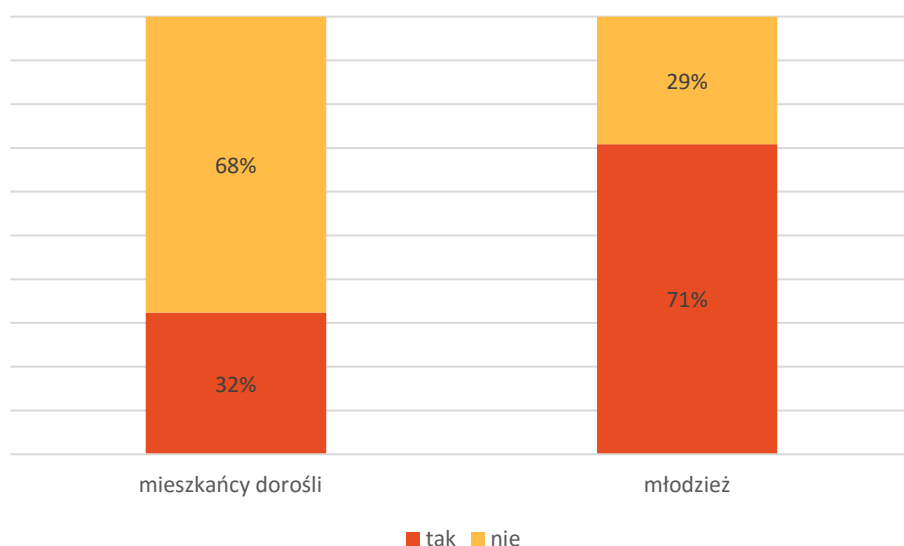
Źródło opracowanie własne na podstawie badań CAWI

Mieszkańcy obszaru zarówno osoby dorosłe, jak i młodzież uważa że główną wizytówką obszaru funkcjonalnego są walory środowiskowe i naturalne, obiekty oraz istniejące wydarzenia cykliczne organizowane na terenie Białego Śląska.

W aspekcie prognoz demograficznych dla województwa śląskiego szczególnego znaczenia nabiera skłonność mieszkańców do wyjazdu i zmiany miejsca zamieszkania poza obszar Białego Śląska co może negatywnie wpływać na jego potencjał.

Wśród osób dorosłych grupa 32% ankietowanych jest skłonna zmienić miejsce zamieszkania, szczególnie niepokojącym informacją jest fakt, że aż 71 osób aktualnie uczących się rozważa wyjazd po zakończeniu edukacji.

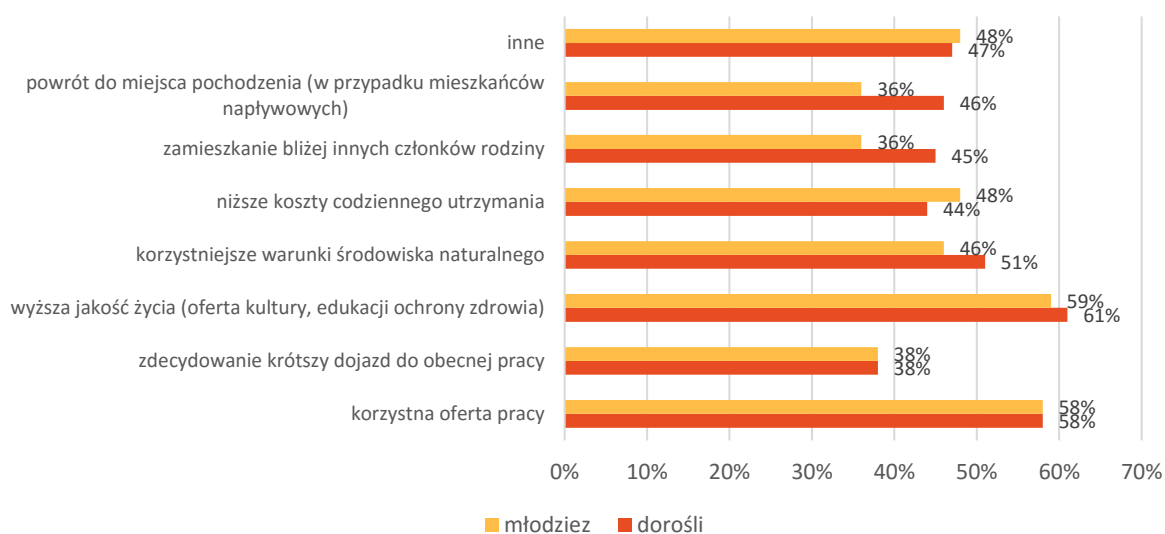
Skłonność do zmiany miejsca zamieszkania

Źródło opracowanie własne na podstawie badań CAWI

Do głównych czynników wpływających na podjęcie decyzji dotyczącej ewentualnej zmiany zamieszkania poza granice Białego Śląska zaliczyć należy: otrzymanie korzystnej oferty pracy oraz łatwiejszy dostęp do niej. Ponadto czynnikiem takim jest również wyższa jakość życia i dostępność do lepszej oferty usług kultury, edukacji i ochrony zdrowia.

Czynniki wpływające na decyzję o zmianie miejsca zamieszkania poza obszar funkcjonalny

Źródło opracowanie własne na podstawie badań CAWI

Odmienne kształtuje się natomiast deklarowana mobilność codzienna mieszkańców. Generalnie mieszkańcy obszaru cechują się niewielką skłonnością do codziennego dojazdu do pracy zarówno transportem własnym, jak i publicznym.

Mieszkańcy zarówno młodzież, jak i osoby dorosłe, deklarują dość spore potencjalne zaangażowanie w działalności społeczną i publiczną. Ponad 50% anektowanych jest skłonna zaangażować się w aktywność sportową i rekreacyjną oraz w działania na rzecz promocji zdrowego trybu życia oraz ponad 40 % w organizację akcji i wydarzeń lokalnych.

Działania na rzecz wspólnoty lokalnej, w które chcieli by zaangażować się mieszkańcy

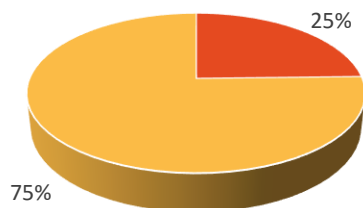
Źródło opracowanie własne na podstawie badań CAWI

Deklarowana skłonność ankietowanych mieszkańców do prowadzenia własnej działalności gospodarczej jest niewielka. Ogółem 66% mieszkańców nawet przy wsparciu zewnętrznym nie jest zainteresowana rozpoczęciem działalności. W grupie osób uczących się wskaźnik ten jest nieznacznie niższy niż wśród osób dorosłych i wyniósł 59%.

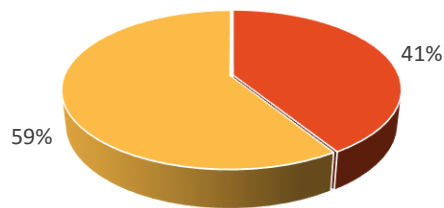
Wśród osób planujących rozpoczęcie prowadzenia własnej działalności najbardziej oczekiwanym wsparciem jest wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności, w szczególności w formie bezzwrotnej dotacji oraz usługi z zakresu obsługi prawnej i proceduralnej.

Zainteresowanie rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej w gminie lub na terenie Białego Śląska przy wsparciu doradczym /finansowym/ organizacyjnym

mieszkańcy dorośli

młodzież

■ tak ■ nie

Źródło opracowanie własne na podstawie badań CAWI

Natomiast działający na terenie Białego Śląska przedsiębiorcy najbardziej oczekują wsparcia w zakresie usług doradczych w zakresie pozyskiwania środków na dalszy rozwój firmy oraz usług w zakresie promocji firm oraz ich usług i produktów.

Usługi, które należy rozwinąć na rzecz rozwoju przedsiębiorczości

Źródło opracowanie własne na podstawie badań CAWI

Przedsiębiorcy działający w obszarze współpracują generalnie z innymi firmami spoza obszaru Białego Śląska. Ponad 60% prowadzi współpracę w zakresie opracowania nowych lub doskonalenia istniejących produktów, usług, technologii oraz realizacji wspólnych projektów finansowanych w oparciu o środki unijne. Z innymi firmami w obszarze funkcjonalnym główną płaszczyzną współpracy jest natomiast wymiana pracowników oraz wspólna promocja.

Ankietowani przedsiębiorcy wskazali, że w ich gminach w istnieją problemy z:

- pozyskiwaniem pracowników o kwalifikacjach potrzebnych na rynku pracy,
- pozyskaniem miejsce (tereny/obiekty) do prowadzenia działalności gospodarczej,
- pozyskaniem kooperantów,
- wizerunkiem gminy wpływającym na funkcjonowanie na rynkach zewnętrznych oraz pozyskiwaniu partnerów w otoczeniu.

Należy jednak podkreślić, iż we wskazanych powyżej problemach występuje znaczne zróżnicowanie w poszczególnych gminach. Z tego też względu wyzwaniem jest wymiana informacji pomiędzy gminami oraz tworzenie komplementarnej oferty sieciowej.

Niepokojącym zjawiskiem jest deklarowana skłonność do przenoszenia działalności poza obszar Białego Śląska. Prawie 30% ankietowanych działających przedsiębiorców deklaruje możliwość zmiany miejsca prowadzenia działalności.

Przedsiębiorcy w 48% oceniają, że w perspektywie 3 kolejnych lat utrzymają dotychczasową skalę działalności, natomiast 33% deklaruje jej rozszerzenie. Tylko 10% ankietowanych firm deklaruje wzrost wielkości zatrudnienia w okresie 3 letnim.

Ponad połowa ankietowanych firm nie należy i nie widzi konieczności zrzeszania się w organizacjach przedsiębiorców, potrzebę taką i chęć takiej przynależności zadeklarowało 27% przedsiębiorców.

ANALIZA SWOT

Czynniki analizy strategicznej zostały opracowane na podstawie wywiadów z przedstawicielami samorządów tworzących obszar funkcjonalny, prac warsztatowych, a także w oparciu o dostępne dane statystyczne, badania ankietowe oraz opracowania strategiczne i diagnostyczne.

Siły	Słabości
<p>S1 Potencjał gospodarczy stanowiący podstawę do tworzenia innowacyjnych / sieciowych struktur inkubacyjnych i biznesowych, w tym z wykorzystaniem potencjału Izby Przemysłowo Handlowej w Tarnowskich Górach</p> <p>S2 Istniejąca oferta usług specjalistycznych mogąca stanowić kompleksowy wyróżnik obszaru w otoczeniu np. usługi medyczne - rehabilitacyjne - uzdrowiskowe</p> <p>S3 Zasoby przyrodnicze, w szczególności tereny leśne, stanowiące potencjał turystyczno-rekreacyjny oraz gospodarczy (np. runo leśne)</p> <p>S4 Atrakcyjne wyróżniki miejsc – wydarzenia, osoby, obiekty jako podstawa do tworzenia szlaków tematycznych stanowiących produkty Białego Śląska</p> <p>S5 Silne przywiązanie do śląskiej tradycji i kultury połączeniu z wysokim poziomem tożsamości miejsca i potencjałem historycznym</p> <p>S6 Liczne projekty z zakresu energii odnawialnej – fotowoltaika, biogazownie, solary, wiatraki – realizowane przez instytucje publiczne, podmioty gospodarcze i gospodarstwa domowe</p> <p>S7 Wysoki poziom kompetencyjny menedżerów lokalnych</p>	<p>W1 Niska świadomość poczucia wspólnoty na poziomie obszaru funkcjonalnego Białego Śląska wśród mieszkańców oraz firm i instytucji</p> <p>W2 Niski stopień zintegrowania całego obszaru funkcjonalnego w wymiarze infrastrukturalnym i komunikacyjnym</p> <p>W3 Brak skutecznych narzędzi przepływu informacji pomiędzy samorządami na poziomie obszaru funkcjonalnego skutkujący między innymi niską koordynacją kalendarzy imprez i wydarzeń</p> <p>W4 Deficyty miejsc pracy wysokiej jakości w połączeniu z niskim poziomem przedsiębiorczości, w szczególności na terenach wiejskich</p> <p>W5 Deficyty zasobów mieszkaniowych, w szczególności dla młodych osób / rodzin wzmacniające tendencje emigracyjne</p> <p>W6 Brak rozpoznawalnej marki oraz profesjonalnego systemu wizualizacji obszaru i jego spójnej promocji</p> <p>W7 Niska efektywność współpracy w ramach obecnej struktury organizacyjnej Białego Śląska</p> <p>W8 Peryferyjne położenie w stosunku do centralnej części województwa i niższy stopień sprawnego skomunikowania obszaru funkcjonalnego z otoczeniem</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>O1 Możliwość zagospodarowania potencjał ludnościowy aglomeracji</p> <p>O2 Sąsiedztwo aglomeracji, posiadającej duży potencjał naukowy możliwy do wykorzystania w rozwoju innowacji technologicznych</p> <p>O3 Możliwość wykorzystania bliskiego sąsiedztwa portu lotniczego w Pyrzowicach</p> <p>O4 Znaczące środki finansowe w unijnej perspektywie 2014-2020 w ramach regionalnego i krajowych programów operacyjnych</p> <p>O5 Rosnąca moda na zdrowy styl życia, zdrową, ekologiczną żywność</p> <p>O6 Zewnętrzna presja na rozwój instalacji proekologicznych i energii odnawialnej.</p>	<p>T1 Znacznie wyższy potencjał gospodarczy i oferta rynku pracy sąsiadującej aglomeracji w połączeniu z wyższą siłą przetargową i pozycją takich miast jak np. Katowice czy Gliwice w konkurencji o inwestorów</p> <p>T2 Bogata oferta usług wyższego rzędu w aglomeracji wzmacniająca tendencje emigracyjne</p> <p>T3 Rosnąca konkurencja i wciąż wysoki stopień biurokratyzacji w pozyskiwaniu i rozliczaniu środków finansowych w unijnej perspektywie 2014-2020</p> <p>T4 Niestabilność i niejednoznaczność przepisów prawnych oraz negatywne zmiany legislacyjne utrudniające np. rozwój energii odnawialnej.</p>

Celem zapewnienia efektywności procesu wdrażania warunkującego dynamiczny i harmonijny rozwój całego Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk konieczne jest zidentyfikowanie układ podmiotowy oraz znacznie i potencjał poszczególnych aktorów tego procesu.

Kluczowymi aktorami odpowiedzialnymi za kreowanie i polityki rozwoju i jej wdrażanie są jednostki samorządu terytorialnego podejmujące trud współpracy i określenia wspólnych celów i narzędzi. Grupę tych podmiotów ze względu na ich potencjał, funkcje administracyjne oraz aktywność podzielić można na dwie kategorie:

- jednostki centralne tworzące i kreujące kluczowe usługi rozwojowe oraz usługi wyższego rzędu. Do grupy tej zaliczyć należy: Miasto Bytom, Miasto Tarnowskie Góry, Miasto Lubliniec oraz Powiat Lubliniecki,
- jednostki równoważenia rozwoju – pozostałe jednostki, w których zlokalizowane są elementy sieciowych usług i oferty obszaru funkcjonalnego Białego Śląska. Do grupy tej zaliczyć należy: Miasto Radzionków, Miasto Kalety, Miasto Miasteczko Śląskie, Miasto i Gmina Woźniki, Gmina Boronów, Gmina Ciasna, Gmina Herby, Gmina Kochanowice, Gmina Koszęcin, Gmina Krupski Młyn, Gmina Pawonków, Gmina Tworóg, Gmina Świerklaniec oraz Gmina Zbrostawice.

To od współpracy oraz podjętych kroków w zakresie stworzenia formalnej struktury organizacyjno-prawnej wybranej przez te podmioty do realizacji zamierzeń strategicznych oraz aktywności zaangażowania wszystkich podmiotów zależeć będzie powodzenie wdrażania Strategii i realnego wykreowania Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk jako obszaru o specyficznej ofercie, znacznym poziomie atrakcyjności i konkurencyjności gospodarczej.

Należy również dążyć do budowania szerokiej platformy współpracy pomiędzy samorządami Białego Śląska oraz innymi partnerami procesu rozwoju tego obszaru. Do kluczowych aktorów w tym zakresie zliczyć należy podmioty sektora gospodarki oraz w szczególności organizacje samorządu gospodarczego. W toku prac diagnostycznych zauważono znaczny potencjał w zakresie rozwoju gospodarczego podmiotów działających w obszarze niemniej odnotowano (w wyniku przeprowadzonych badań ankietowych i wywiadów bezpośrednich) również ograniczaną aktywność przedsiębiorców w zakresie świadomości i potrzeby współdecydowania o kierunkach rozwoju obszaru i narzędziach wykorzystanych w tym procesie. Szczególnie aktywnym podmiotem, o dużym znaczeniu dla kształtowania polityki gospodarczej oraz podnoszenia jakości oferty inwestycyjnej jest Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowskich Górach, będąca jednym z inicjatorów Deklaracji Tarnogórskiej później deklaracji Biały Śląsk.

Z tego też względu jednostki samorządowe tworzące porozumienie Biały Śląsk oraz powołana w przyszłości struktura organizacyjna wraz z Izbą Przemysłowo-Handlową powinny budować relacje partnerskie z innymi podmiotami działającymi już na terenie Białego Śląska jak również z podmiotami pożądanymi z punktu widzenia atrakcyjności Białego Śląska a na chwilę obecną nie działające w obszarze, tj. podmiotami z sektora:

- gospodarki, w tym w szczególności kreowania i implementacji nowoczesnych rozwiązań technologicznych i innowacji w procesach gospodarczych, tj. funduszami finansującymi badania i rozwój parkami technologicznymi, przedsiębiorstwami o wysokim poziomie zaawansowania technologicznego (kooperacja, inwestycje), funduszami i podmiotami spierającymi rozwój przedsiębiorczości.
- kultury – w zakresie stworzenia oferty służącej rozwojowi mieszkańców,
- nauki i edukacji, w tym szkołami wyższymi w zakresie dostosowania oferty i kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz potrzeb przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów,
- turystyki - w zakresie tworzenia oferty pakietowej we współpracy z tour operatorami.

GŁÓWNE WYZWANIA OBSZARU FUNKCJONALNEGO

W oparciu o wieloaspektową diagnozę Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk – jego potencjałów, barier i systemu zarządzania oraz integralności wskazać można pięć głównych wyzwań.

Wyzwanie	Składowe wyzwania
→ integracja obszaru w aspekcie:	<ul style="list-style-type: none"> → wspólnego gospodarowania posiadanymi potencjałami: uzyskiwanie komplementarności zasobów oraz dodawanie potencjałów podobnych, → przestrzeni, instytucji, badań, działań promocyjnych, → tworzenia strategicznych i taktycznych relacji między gminami obszaru, → wzrostu rangi obszaru dla podmiotów w otoczeniu;
→ podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności gospodarczej obszaru przejawiające się w:	<ul style="list-style-type: none"> → warunkach dla rozwoju podmiotów wewnętrznych oraz przyciągania podmiotów zewnętrznych wraz z ich zasobami, → zdolności do przetwarzania potencjałów w ofertę /korzyści/ atrakcyjną dla podmiotów wewnętrznych i zewnętrznych – mieszkańców, inwestorów, turystów, środowisk innowacyjnych i kreatywnych,
→ specjalizacja ośrodków w ramach obszaru sprzyjająca wykształceniu obszaru funkcjonalnego jako synergicznego systemu, na który składają się ośrodki:	<ul style="list-style-type: none"> → o wysokim potencjale innowacyjności i kreatywności, → koncentrujące i najefektywniej wykorzystujące specyficzne potencjały, → decydujące o budowaniu wizerunku i pozycji obszaru w otoczeniu, → o dużych możliwościach współpracy z ośrodkami rozwoju w regionie, kraju i w Europie /na świecie/ oraz zdolne do wykorzystywania szans w otoczeniu kreatywnym i innowacyjnym,
→ rozwijanie kapitału ludzkiego obszaru będące wynikiem:	<ul style="list-style-type: none"> → współpracy międzysektorowej tworzącej nowe pola dla aktywizacji lokalnych podmiotów, → tworzenia warunków dla stymulowania przedsiębiorczości, innowacyjności, kreatywności, wykorzystywania pomysłowości i aktywności mieszkańców, → ukształtowania mechanizmów stałego dialogu i współpracy między lokalnymi podmiotami, → otwierania obszaru na współpracę z podmiotami w otoczeniu,
→ zarządzanie rozwojem i promocja obszaru w wymiarze:	<ul style="list-style-type: none"> → wewnętrznym, to jest podnoszenie atrakcyjności obszaru w oczach mieszkańców i innych podmiotów lokalnych oraz trwałe związanie tych podmiotów z obszarem, w tym ograniczanie potencjalnego zjawiska emigracji, → zewnętrznym, związanym z tworzeniem wyróżników obszaru w otoczeniu oraz przyciąganiem uwagi takich podmiotów jak potencjalni mieszkańcy, inwestorzy, środowiska twórcze i naukowe, turyści etc. → wzrostu rangi obszaru dla podmiotów w otoczeniu.

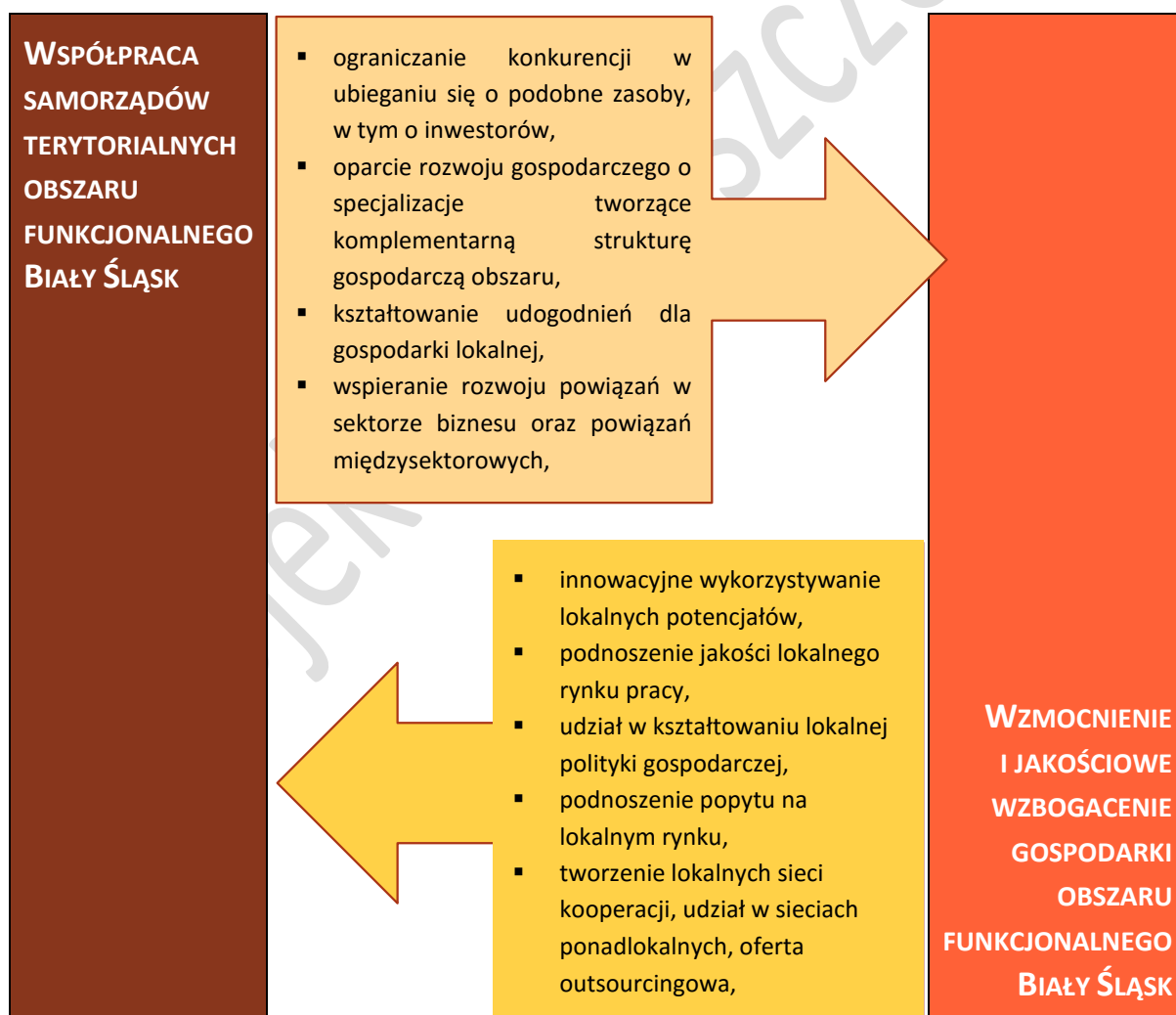
Biały Śląsk to obszar, którego ukształtowanie powinno dostarczać nowych szans rozwoju jednostkom terytorialnym wchodzącym w jego skład, a także podmiotom, które z obszarem są – aktualnie lub potencjalnie – związane. Dlatego wizja przyszłości Białego Śląska uwzględnia wartości, które mogą być osiągnięte dzięki:

- współpracy samorządów terytorialnych,

oraz

- uzyskaniu nowej dynamiki rozwoju obszaru w wyniku wzmocnienia i jakościowego wzbogacenia gospodarki,

Mechanizm rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk w oparciu o współpracę samorządów i rozwój gospodarki

źródło: opracowanie własne

STRATEGICZNE CELE I KIERUNKI ROZWOJU OBSZARU FUNKCJONALNEGO BIAŁY ŚLĄSK

Struktura celów rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk została określona wykorzystaniu przy zapisów zawartych w wizji oraz wyprofilowana z uwzględnieniem oczekiwań różnych grup odbiorców. Zostały sformułowane cztery cele strategiczne. Z kolei do celów strategicznych sformułowano cele operacyjne, które powiązano z głównymi grupami odbiorców.

Cele strategiczne	Podmioty	Kierunki rozwoju związane z podmiotami
C1. Biały Śląsk obszarem współpracy oraz tworzenia komplementarnych ofert.	mieszkańcy	C.1.1. Zapewnienie powiązań komunikacyjnych i funkcjonalnych wewnątrz Białego Śląska zapewniające mieszkańcom dostęp do szerokiego wachlarza usług i udogodnień.
	przedsiębiorcy	C.1.2. Tworzenie nowoczesnej struktury gospodarczej opierającej się na współpracy lokalnych firm oraz aktywnym udziale samorządu gospodarczego w kształtowaniu i realizowaniu lokalnej polityki rozwoju.
	odwiedzający	C.1.3. Stworzenie spójnej i komplementarnej oferty Białego Śląska dla odwiedzających generowana w partnerstwie samorządów i przedsiębiorców
	społeczności lokalne	C.1.4. Zintegrowanie społeczności lokalnej działające na rzecz zachowania i promowania dziedzictwa Białego Śląska.
C2. Biały Śląsk partnerem dla otoczenia i obszarem przyciągającym podmioty, potencjały i aktywności	mieszkańcy	C.2.1 Tworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania przyciągające kapitał ludzki z miast Metropolii Silesia oraz wzmacniające potencjał rynkowy i fiskalny gmin Białego Śląska.
	przedsiębiorcy	C.2.2 Podnoszenie poziomu innowacyjności lokalnych firm wzmacniany przez: lokalizację inwestorów wpływających na dyfuzję wiedzy do lokalnej gospodarki oraz współpracę z firmami i jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi w Metropolii Silesia i w regionie
	odwiedzający	C.2.3 Wspieranie rozwoju branż usług czasu wolnego stanowiące ważną część lokalnej struktury gospodarczej, rynku pracy oraz siłę napędową dla rozwoju produktów lokalnych.
	społeczności lokalne	-
C3. Biały Śląsk obszarem wysokiej jakości życia wykorzystującej wewnętrzne atuty	mieszkańcy	C3.1. Podnoszenie atrakcyjności przyrodniczej obszaru oraz rozwijające się usługi rynkowe i publiczne wspierające rozwój rodzin i funkcjonowanie różnych grup społecznych na obszarze Białego Śląska

i bliskość Metropolii Silesia	przedsiębiorcy	C3.2. Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju firm lokalnych tworzących miejsca pracy o wysokiej jakości.
	odwiedzający	-
	społeczności lokalne	C3.3. Tworzenie i implementacja innowacji społecznych podnoszących jakość życia mieszkańców i poziom aktywności społeczności lokalnych
C4. Biały Śląsk obszarem unikatowym w skali regionu i odgrywającym istotną rolę w procesach rozwoju województwa śląskiego	mieszkańcy	-
	przedsiębiorcy	C4.1. Tworzenie i implementacja przełomowych innowacji w gospodarce regionu, w szczególności w branżach związanych z technologiami proekologicznymi, technicznymi oraz zdrowiem i usługami opiekuńczymi.
	odwiedzający	C4.1. Wykreowanie wyróżniającej oferty turystycznej Białego Śląska wpływającej na przełamanie negatywnego wizerunku regionu postindustrialnego
	społeczności lokalne	C4.1. Wsparcie unikatowych inicjatyw społecznych wpływających na zachowanie śląskich tradycji i kultury regionu oraz poprawę wizerunku województwa śląskiego.

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

SYSTEM INSTYTUCJONALNY WDRAŻANIA DOKUMENTU

Kluczowym elementem warunkującym powodzenie Strategii jest wykreowanie efektywnej i sprawnej struktury organizacyjnej. Podstawowym i pierwszym krokiem powinna być decyzja o formie współpracy w ramach grupy podmiotów samorządu terytorialnego oraz relacje i płaszczyzny współpracy z Izłą Handlową w Tarnowskich Górach będąca podmiotem uczestniczącym w zawiązaniu porozumienia na rzecz rozwoju obszaru Białego Śląska.

Oczywiście ostateczna forma zależności będzie od decyzji partnerów samorządnych, niemniej formalizacja współpracy oraz stworzenie odpowiedniej struktury organizacyjnej zajmującej się rozwojem obszaru i realizacją konkretnych projektów jest warunkiem koniecznym pełnej realizacji zaplanowanych działań.

W zakresie konsolidacji działań grupy jednostek samorządu terytorialnego Obszaru Biały Śląsk przeprowadzona analiza funkcjonowania podobnych porozumień podmiotów samorządowych³ i dyskusja oraz ocena skali korzyści i formalizacji relacji partnerskich skłania do rekomendacji formy organizacyjnej stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego jako najbardziej korzystnej dla procesu zarządzania i wdrażania polityki rozwoju. Należy jednak podkreślić, że ta forma ogranicza pełne włączenie w proces decyzyjny partnera procesu tj. Izby Przemysłowo-Handlowej w Tarnowskich Górach.

W procesie konsolidacji i tworzenia ram organizacyjnych funkcjonowania i zarządzania obszaru i biorąc pod uwagę że inicjatorami i uczestnikami prac nad opracowaniem niniejszej Strategii są jednostki samorządu terytorialnego tj. gminy i powiat oraz podmiot spoza sektora samorządu terytorialnego - Izba Przemysłowo Handlowa w Tarnowskich Górach, można rozważyć powołanie formy organizacyjnej jaką jest związek stowarzyszeń.

Niezależnie od wyboru ostatecznej formy organizacyjnej „operatora rozwoju obszaru funkcjonalnego Biały Śląsk” oraz realizacji wariantu, ramowa struktura podmiotowa obejmuje organy o charakterze:

- stanowiącym,
- kontrolnym,
- zarządczym i realizacyjnym.

Ich ostateczny układ oraz kompetencje i liczebność organów określić powinien Statut podmiotu.

Źródłem finansowania działalności stowarzyszenia/związku powinna być w głównej mierze:

- składka wnoszona przez członków,
- środki finansowe pozyskane z dotacji oraz źródeł zewnętrznych, w tym związanych z realizacją

---

³ Należy zwrócić uwagę że często tego typu podmioty posiadające w nazwie określenie „Związek” są formalnie właśnie stowarzyszeniami ze względu na większą łatwość powołania i elastyczność późniejszego działania i realizacji zadań

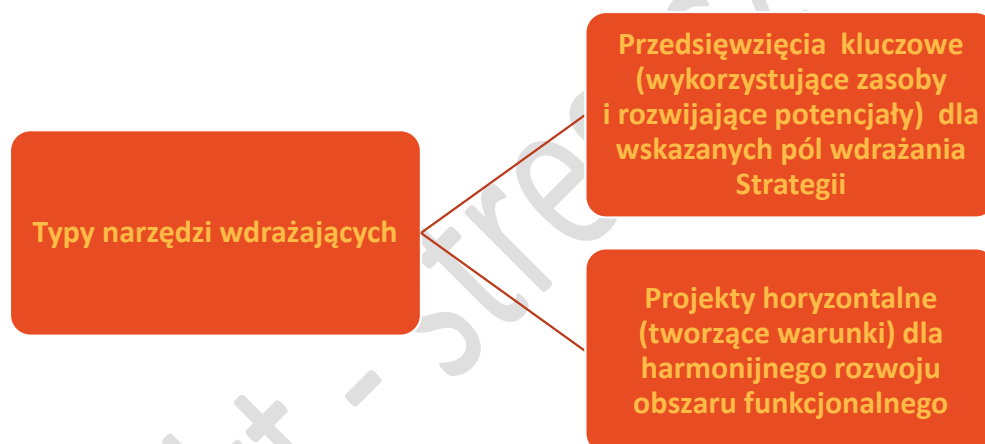
KLUCZOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA PARTNERSKO-ROZWOJOWE OBSZARU FUNKcjONALNEGO.

Głównymi instrumentami realizacji Strategii będą przedsięwzięcia, projekty i zadania realizowane przez podmioty samorządowe tworzące obszar funkcjonalny Biały Śląsk. Przedsięwzięcia te opierać się powinny w głównej mierze na wykorzystaniu potencjału obszaru i poszczególnych gmin go tworzących, ale również być nakierowane na przełamywanie największych barier rozwojowych. Należy podkreślać, iż nie wszystkie wskazane przedsięwzięcia i zadania mogą być realizowane przez podmioty tworzące obszar ze względu zarówno na ich wielkość finansową jak również fakt, że część z nich jest poza kompetencjami samorządu lokalnego. W takim przypadku główną rolę tych podmiotów będzie podejmowanie działań i stwarzanie klimatu na rzecz realizacji tych zadań przez inne podmioty publiczne i prywatne.

Władze będą podejmować również inne, nie wskazane na etapie tworzenia Strategii projekty i zadania, które będą służyły osiągnięciu celów rozwojowych obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk.

Wskazane w niniejszym dokumencie narzędzia realizacji podzielono na 2 kategorie, tj. przedsięwzięcia kluczowe oraz projekty horyzontalne.

Typy narzędzi wdrażających

Źródło: opracowanie własne

Dla każdego ze zdefiniowanych pól strategicznych określono jedno przedsięwzięcie klucze obejmujące grupę powiązanych ze sobą w wiązki projektów oraz projekt o charakterze informacyjno – promocyjnym. W ramach tego projektu stworzone będą narzędzia i realizowane działania mające na celu wzmocnienie skuteczności i efektywności podejmowanych zadań poprzez wykorzystanie narzędzi informacyjno-komunikacyjnych adresowanych do mieszkańców (odbiorców wewnętrznych), jak i inwestorów, turystów i osoby odwiedzające obszar (odbiorcy zewnętrzni).

Druga kategoria narzędzia to tzw. projekty horyzontalne będące zadaniami tworzącymi warunki do budowania spójności wewnętrznej obszaru i stwarzającymi warunki do dynamizacji procesów jego rozwoju.

	DLA MIESZKAŃCA	DLA TURYSTY	DLA BIZNESU	DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
Poziom A – Przedsięwzięcia kluczowe (wykorzystujące zasoby i rozwijające potencjały) dla wskazanych pól strategicznych	BIAŁY ŚLĄSK MÓJ DOM –	AKTYWNOŚĆ, WYPOCZYNEK, RELAKS - SZLAKI BIAŁOŚLĄSKIE	INWESTUJ W BIAŁYM ŚLĄSKU	TOŻSAMOŚĆ BIAŁOŚLĄSKA
Nazwa marketingowa		ACTIVITY, REST, RELAX – SILESIA ROUTES	INVEST IN WHITE SILESIA	
Zakres przedsięwzięcia	<p>Wysoka jakość życia i korzystne warunki zamieszkania dla mieszkańca</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecnego • potencjalnego 	<p>Wykreowanie markowych i kompleksowych produktów turystycznych</p>	<p>Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców oraz inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych</p>	<p>Wsparcie działalności kulturalno-społecznej dla integracji społeczności lokalnych</p>
Poziom B – więzki wzajemnie uzupełniających się pojedynczych projektów	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie spójnej oferty terenów mieszkaniowych • Bbiałowski TBS • przystosowanie MPZP dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego • Białowski karta <ul style="list-style-type: none"> ○ usług publicznych ○ seniora ○ dużej rodziny <p>(usługi publiczne wspierające funkcjonowanie rodziny – dostęp do systemu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój markowych produktów turystycznych w zakresie rodzajów turystyki np. weekendowa, kwalifikowana, medyczna, biznesowa itp. lub spójnych grup produktów np. kulinarny, architektoniczny, atrakcji przyrodniczych, rozrywkowo-rekreacyjny, zabytków przemysłowych itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sieciowy inkubator przedsiębiorczości, • Sieciowy park gospodarczy • Markowe produkty białowski np. przetwórstwo runa leśnego, miody itp. • Organizacja białowski funduszu inwestycyjnego i pożyczkowego na wsparcie działalności w szczególności o 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja białowski forum NGO • Platforma promocji i współpracy z lokalnymi społecznikami i organizacjami społecznymi • Organizacja białowski kalendarza imprez (Inwentaryzacja i koordynacja wydarzeń w ramach kalendarza) • Organizacja klubów seniora i zajęć w ramach Uniwersytetu III wieku

	(komplementarność, koordynacja) <ul style="list-style-type: none"> Efektywna szkoła – kwalifikacje dla gospodarki Oorganizacja akcji profilaktyki i promocja zdrowia Stworzenie białosławskiego inkubatora ekonomii społecznej Lokalny fundusz stypendialny	<ul style="list-style-type: none"> Powołanie Białosławskiej Organizacji Turystycznej Paszport białosławski – system rezerwacji, sprzedaży, zniżek	wysokim poziomie innowacyjności i kreatywności. <ul style="list-style-type: none"> Białosławska Izba Przemysłowo-Handlowa w oparciu o Izbę w TG Białosławski klaster „moto-electric” (samochodu elektrycznego)	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja ligi sportowej w szkołach białego Śląska
PROJEKTY / PRZEDSIĘWZIĘCIA ŁĄCZĄCE/SPINAJĄCE	<ul style="list-style-type: none"> Uruchomienie kompleksowego portalu informacyjnego o zasobach i ofercie turystycznej, ofercie mieszkaniowej i gospodarczej Certyfikacja obiektów terenów i usług Wspólna promocja i misje gospodarcze na rzecz pozyskania inwestorów zewnętrznych Wspólna wizualizacja graficzna obszaru i produktów System wsparcia promocyjnego (wydruki, broszury, foldery, mapy, informatory itp.) Projekty szkoleniowe			
KLUCZOWE PROJEKTY HORYZONTALNE				
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja i przebudowa drogi ekspresowej S-11, Realizacja i przebudowa drogi ekspresowej S- 46, Realizacja szybkiej kolei aglomeracyjnej na trasie Katowice-Lubliniec, Rewitalizacji linii kolejowej nr 182, Poprawa jakości i szybkości połączeń drogowych z budowaną autostradą A1 Stworzenie sieci subregionalnych centrów przesiadkowych w Bytomiu, Tarnowskich Górach oraz Lublińcu			
EKOLOGIA I ŚRODOWISKO	<ul style="list-style-type: none"> Promocja odnawialnych źródeł energii, Systemowa realizacji projektów ograniczających niską emisję w gminach.			

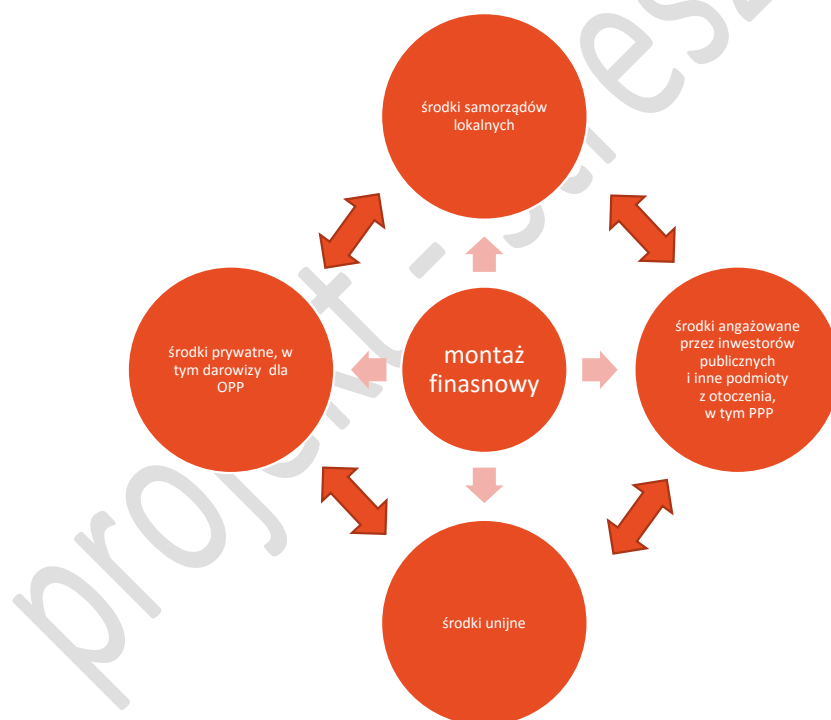
ZASADY I GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WDRAŻANIA ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W DOKUMENCIE.

Strategia obszaru funkcjonalnego poza zaangażowaniem i wsparciem organizacyjnym ze strony uczestników samorządowych wymaga także umiejętnego łączenia strumieni finansowych oraz wypracowania mechanizmów finansowania i współfinansowania zewnętrznego zamierzeń inwestycyjnych.

Środki własne jednostek samorządu, w tym składki na działalność podmiotu zarządzającego oraz dotacje związane z udziałem tego podmiotu (wkład własny w realizację konkretnych projektów, w tym inwestycyjnych) stanowić powinny podstawę do pozyskania środków z innych budżetów publicznych oraz prywatnych do realizacji działań i projektów (uzyskiwanie efektów mnożnikowych).

Możliwe będzie również otrzymanie darowizn i dotacji, na konkretne działania głównie w sferze społecznej, zarówno od osób prawnych jak i fizycznych oraz udział w pozyskaniu środków w ramach 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych po uzyskaniu przez Stowarzyszenie statusu Organizacji pożytku publicznego (OPP).

Finansowanie realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne

Z tego też względu obok środków własnych jednostek tworzących obszar funkcjonalny głównymi źródłami finansowania będą programy współfinansowane ze środków UE oraz innych programów pomocowych.

Potencjalne główne źródła finansowania i współfinansowania projektów realizujących Strategię Obszaru Funkcjonalnego Biały Śląsk

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020
Program Inteligentny Rozwój 2014-2020
Program Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
Program infrastruktura i środowisko 2014-2020
Program ESPON 2020
Program URBACT III
Program Interreg Europa 2014-2020
Program Polska Cyfrowa 2014-2020
Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG)
Mieszkanie +
Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019
Fundusz Inwestycji Samorządowych
Program wieloletni Senior - WIGOR na lata 2015-2020
Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Opracowanie własne na podstawie www.funduszeuropejskie.gov.pl/, <http://prow.slaskie.pl>, www.eog.gov.pl, www.mib.gov.pl, mr.gov.pl

Obok środków własnych samorządów terytorialnych tworzących obszar oraz środków pomocowych w ramach różnego typu programów operacyjnych istotnym instrumentem finansowym może być formuła Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (PPP)

W Wytycznych Komisji Europejskiej z 2003 r. dotyczących PPP (Komisja Europejska, Bruksela 2003, (EC (2003)) definiuje się jej jako partnerstwo sektora publicznego i prywatnego ukierunkowane na realizację przedsięwzięć lub świadczenie usług, tradycyjnie dostarczanych przez sektor publiczny.

Do kluczowych elementów współpracy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego wymienić należy⁴: współpracę sektora publicznego z sektorem prywatnym;

- umowny charakter (w ramach stosunku cywilnoprawnego);
- charakter celowy: realizacja przedsięwzięć (budowa infrastruktury, dostarczanie usług)
- tradycyjnie wykonywanych przez stronę publiczną;
- optymalny podział zadań;
- podział ryzyk;

⁴ <http://www.ppp.parp.gov.pl/> pobranie 11.06.2016r.

- obustronną korzyść.

Prowadzenie działań w formule PPP uregulowane jest w **ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym** (tj. Dz.U. 2015 nr 0 poz. 696), która określa zasady współpracy obu stron czyli podmiotu publicznego i prywatnego wskazując że przedmiotem jest realizacja przedsięwzięcia oparta na podziale zadań i ryzyk pomiędzy podmiotem publicznym i partnerem prywatnym.

Zgodnie z art 2 ustawy podmiotem publicznym jest przede wszystkim jednostka sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych oraz inna osobą prawną, utworzona w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego. Natomiast partner prywatny to przedsiębiorca lub przedsiębiorca zagraniczny.

Przedsięwzięciem zgodnie z zapisami Ustawy w trybie PPP jest:

- budowa lub remont obiektu budowlanego,
- świadczenie usług,
- wykonanie dzieła, w szczególności wyposażenie składnika majątkowego w urządzenia podwyższające jego wartość lub użyteczność, lub
- inne świadczenie

– połączone z utrzymaniem lub zarządzaniem składnikiem majątkowym, który jest wykorzystywany do realizacji przedsięwzięcia publiczno-prywatnego lub jest z nim związany.

Natomiast wkładem własnym jest świadczenie podmiotu publicznego lub partnera prywatnego polegające w szczególności na poniesieniu części wydatków na realizację przedsięwzięcia, w tym sfinansowaniu dopłat do usług świadczonych przez partnera prywatnego w ramach przedsięwzięcia, lub wniesienie składnika majątkowego.

Wybór partnera prywatnego wymaga w zależności od sposobu wynagrodzenia partnera prywatnego, wymaga zastosowania albo Ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi lub Prawo zamówień publicznych.

WYTYCZNE DO POLITYK LOKALNYCH I POSTULATY DO POLITYK PONADLOKALNYCH W ZAKRESIE WSPARCIA REALIZACJI STRATEGII OBSZARU FUNKcjONALNEGO

Warunkiem realizacji Strategii jest partnerska współpraca, wykorzystanie lokalnych potencjałów i kreowanie oferty sieciowej w ramach całego obszaru.

Z tego też względu na poziomie lokalnym rekomenduje się podjęcie działań zmierzających do:

- ujęcia w strategiach oraz lokalnych planach rozwojowych celów oraz kierunków działań Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Biały Ślask w szczególności w strategiach rozwoju gmin, strategiach rozwiązywania obszarów społecznych,
- ujęcie w systemach monitorowania polityk lokalnych mierników umożliwiających pozycjonowanie gminy w obszarze funkcjonalnym,
- wskazania w dokumentach strategicznych kluczowych elementów potencjału lokalnego tworzącego ofertę obszaru funkcjonalnego Biały Ślask,
- wyznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania, obszarów pod inwestycje oraz terenów pod kluczowe inwestycje, tj. projekty kluczowe i horyzontalne o charakterze infrastrukturalnym, wynikające ze Strategii.

W zakresie polityk ponadlokalnych postuluje się:

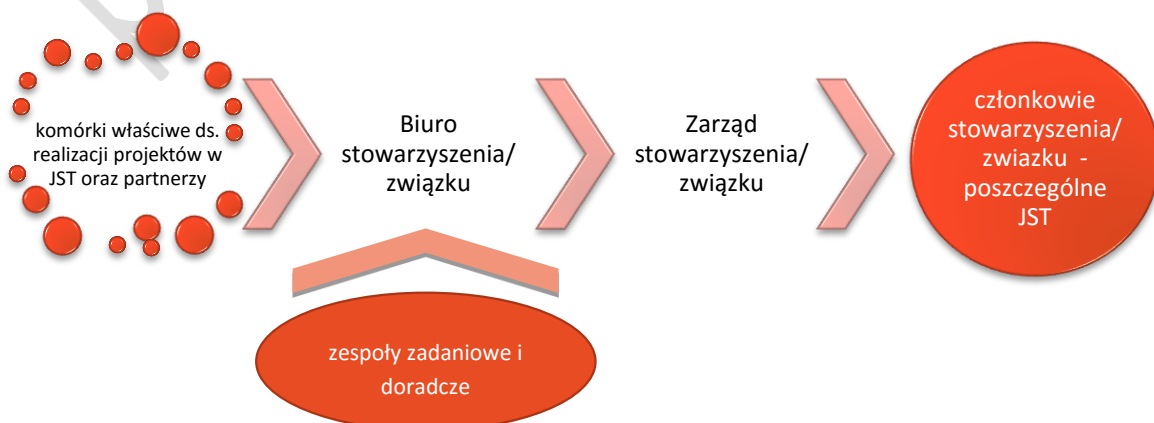
- uwzględnienie w dokumentach strategicznych oraz planistycznych szczebla regionalnego (tj. strategii rozwoju województwa oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa) ujęcia obszaru funkcjonalnego Biały Śląsk jak obszaru zintegrowanego i podmiotu prowadzącego wspólną politykę rozwoju,
- stworzenie mechanizmów premiujących partnerskie projekty służące rozwojowi obszarów funkcjonalnych i ich integracji w ramach systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- stworzenie mechanizmów premiujących partnerskie projekty służące rozwojowi obszarów funkcjonalnych i ich integracji w ramach systemu wdrażania krajowych programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE,
- wykreowanie na szczeblu krajowym instrumentów prawno-finansowych wspierający rozwój obszarów funkcyjnych np. ulgi inwestycyjne w takich obszarach, zwiększeniu udziału stowarzyszonych samorządów w podatkach CIT i PIT,
- intensyfikację działań władz regionu zmierzających do realizacji zadań inwestycyjnych - szybkiej kolei aglomeracyjnej na trasie Katowice-Lubliniec oraz rewitalizacji linii kolejowej nr 182,
- intensyfikację działań władz krajowych w zakresie przygotowania i realizacji przebudowy drogi ekspresowej S - 11, oraz drogi ekspresowej S - 46.

SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII

Dla zapewnienia skuteczności i efektywności wdrażania Strategii konieczne jest elastyczne reagowanie na zmieniające się warunki jej realizacji oraz potrzeby społeczności obszaru Białego Śląska. Z tego też względu należy stworzyć systemowe rozwiązanie dostarczające, zarówno podmiotowi zarządzającemu rozwojem obszaru, ale również poszczególnych członkom stowarzyszenia/związku, bieżących informacji o stanie realizacji, możliwych ryzykach oraz zmianie warunków.

Za prowadzenie bieżącego monitoringu odpowiedzialne powinno być Biuro Stowarzyszenia/Związku, które przygotować będzie okresowe raporty na potrzeby Zarządu oraz poszczególnych członków stowarzyszenia/związku.

Układ podmiotowy systemu monitorowania

Przed przystąpieniem do realizacji oraz na koniec każdego roku sprawozdawczego podmioty realizujące projekty (JST oraz partnerzy) sporządzają informacje o konkretnym projekcie według wzoru karty projektu i przekazują je do Biura stowarzyszenia/związku. Informacje o projektach realizowanych stanowią wkład do raportu rocznego, natomiast koncepcji projektów nowych podlegają ocenie Zarządu celem ich dalszego przygotowania do realizacji. Raporty będą miały charakter ewaluacji on-going, czyli bieżącej ocena dokonywanej w trakcie wdrażania.

Ponadto każdy z zakończonych projektów podlegać będzie ocenie ex-post w zakresie oceny stopnia osiągnięcia założeń oraz oceny skuteczności i efektywności interwencji.

OKREŚLENIE AKTUALNYCH I POTENCJALNYCH RYZYK REALIZACJI I SPOSOBÓW ICH PRZEŁAMANIA

Realizacji Strategii narażona jest na wiele ryzyk, a jej sukces zależy od czynników o charakterze wewnętrznym oraz zewnętrznym.

Podstawowym i kluczowym ryzykiem jest brak porozumienia podmiotów inicjujących prace nad przygotowaniem Strategii w zakresie określania sposobu zarządzania oraz finansowania rozwoju obszaru. W tym zakresie mogą występować również ryzyka na etapach działania już powołanej struktury związane z chęcią wystąpienia ze stowarzyszenia/związku. Dla minimalizacji tego ryzyka proponuje się ograniczenie obciążenia wynikającego ze składki przy jednoczesnej maksymalizacji korzyści wynikających ze wsparcia danej jednostki samorządowej w zakresie doradztwa np. przy pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego lub np. obsługi działań związanych z pozyskaniem inwestora. W systemie realizacji Strategii założono współfinansowanie zarówno działań operatora powołanej struktury podmiotu zarządzającego obszarem jak również realizacji projektów w oparciu o montaż środków własnych i zewnętrznych. W zakresie projektów inwestycyjnych możliwe ryzyka mogą wystąpić na etapie:

- przygotowania dokumentacji projektowej, technicznej planowanych inwestycji,
- uzyskania niezbędnych dokumentów i pozwoleń, w tym wydanie decyzji: o ustaleniu lokalizacji celu publicznego, pozwolenia na budowę, na prace inwestycyjne przy obiektach i terenach przeznaczonych na inwestycje,
- przygotowania wniosków aplikacyjnych do programów, z których działania będą mogły być współfinansowane.

W zakresie projektów nieinwestycyjnych możliwe ryzyka mogą wystąpić na etapie:

- zaangażowania odpowiednich środków finansowych w realizację projektów,
- przygotowania wniosków aplikacyjnych do programów, z których działania będą mogły być współfinansowane.

Ryzyka na etapie przygotowania i wdrażania projektów powinny zostać organiczne poprzez stworzenie profesjonalnej struktury zarządczej i kontrolnej w ramach powołanego operatora, który będzie wspierał samorządy uczestniczące w projektach, a jednocześnie będzie mógł korzystać z doświadczeń poszczególnych partnerów, jak również ze wsparcia profesjonalnego doradztwa wewnętrznego.

KARTY PROJEKTÓW

Przedsięwzięcie: BIAŁY ŚLĄSK MÓJ DOM

Tytuł projektu:	Stworzenie spójnej oferty terenów mieszkaniowych		
Ogólny zakres projektu	Projekt obejmuje przygotowanie oraz promocję oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe indywidualne oraz zbiorowe. W ramach projektu każda z gmin partnerów przygotowuje kompleksową informację o udostępnionych terenach oraz warunkach i zastosowanych preferencjach oraz korzyściach danej lokalizacji. Opracowana wspólna oferta powinna być przedmiotem wspólnej informacji promowanej na targach nieruchomości oraz w prasie i portalach specjalizujących się w rynku nieruchomości.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Co roczna nowa edycja
Źródła finansowania	Środki własne gmin + środki prywatne		
Spodziewane efekty	W wyniku działania nastąpi wzrost i ożywienie rynku nieruchomości w obrocie nieruchomościami oraz napływ mieszkańców co powinno korzystnie wpłynąć na sytuację demograficzną obszaru. W połączeniu z oferta inwestycyjną może wpłynąć na zwiększenie wielkości produkcji lokalnego sektora budowanego.		

Tytuł projektu:	Białośląski TBS		
Ogólny zakres projektu	<p>Rozszerzenie obszaru działania, już działającego podmiotu na cały obszar Białego Śląska. TB zgodnie z ustawą z dnia 26. października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), w obszarze powinien realizować zadania związane z budową domów mieszkalnych i ich eksploatacją na zasadach najmu, świadczenie usług zarządzania i administrowania oraz prowadzenie działalności związanej z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą we wszystkich zainteresowanych gminach.</p> <p>Podmiot ten powinien również uczestniczyć w realizacji rządowego programu Mieszkanie + zgodnie z którym samorządy będą mogły wnioskować o dofinansowanie w wysokości od 35 do 55% kosztów budowy mieszkań komunalnych. Towarzystwa budownictwa społecznego będą mogły także ubiegać się o preferencyjne kredyty w Banku Gospodarstwa Krajowego na budowę społecznych mieszkań czynszowych. Nowym instrumentem wsparcia będzie dotacja dla gmin (20% kosztów inwestycji), które wspólnie z inwestorami będą budowały mieszkania o określonym niskim czynszu przeznaczone dla określonej (m.in. kryteriami dochodowymi) grupy osób.</p>		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe - wieloletnie
Źródła finansowania	Środki TBS, budżetu gmin oraz BGK oraz budżet państwa		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności do mieszkań szczególnie dla młodych osób i zatrzymanie ich w obszarze tworząc możliwości do rozwoju i założenia rodziny		

Tytuł projektu:	Przystosowanie MPZP dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego		
Lider projektu (koordynator) :	Biuro Stowarzyszenia/Związk u	Partnerzy realizacji projektu	Gminy tworzące obszar

Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	2020
Źródła finansowania	Budżety gmin		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności oraz przyspieszanie procedur w zakresie uzyskania pozwolenie na budowę przy poprawie wizerunku w oczach inwestorów i potencjalnych mieszkańców.		

Tytuł projektu:	Białośląska karta usług publicznych usług publicznych, seniora, dużej rodziny		
Ogólny zakres projektu	Karta to pakiet ulg na bilety komunikacji publicznej dla osób mieszkających i płacących podatek PIT na terenie białego śląska, opłaty przy strefach płatnego parkowania przy centrach przesiadkowych oraz zniżek i preferencji w instytucjach kultury, sportu i rekreacji na terenie obszaru Biały Śląsk. Kata powinna być adresowana do mieszkańców oraz dodatkowe preferencje dla seniorów oraz rodzin wielodzietnych.		
Projekt realizowany we własnym zakresie T/N	T	Jeśli NIE to podmiot realizujący projekt	Jeśli NIE to rola podmiotów Białego Śląska
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny, budżety własne gmin i powiatów		
Spodziewane efekty	Podniesienie atrakcyjności zamieszkania oraz aktywności mieszkańców w szczególności grup narażonych na ryzyko marginalizacji.		

Tytuł projektu:	Efektywna szkoła – kwalifikacje dla gospodarki		
Ogólny zakres projektu	Celem projektu jest stworzenie kompleksowej platformy współpracy sektora edukacyjnego oraz gospodarczego celem podniesienia poziomu zatrudnialności mieszkańców oraz zaspokojenie potrzeb przedsiębiorców w zakresie kapitału ludzkiego i wypracowanie mechanizmów umożliwiających nawiązanie i prowadzenie dialogu z pracodawcami. W ramach zaplanowanych działań planuje się powołanie stałego zespołu w skład, którego wejdą przedstawiciele organizatorów systemu edukacji ponadgimnazjalnej oraz dyrektorzy placówek edukacyjnych oraz przedsiębiorcy i organizacje gospodarcze co pozwoli na koordynację decyzji w zakresie określenia potrzeb edukacyjnych i kierunków kształcenia w obszarze Białego Śląska. Nawiązania współpraca powinna pozwolić na wdrożenia dualnego systemu kształcenia. Wynikiem powinno być również wypracowanie mechanizmów angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodu (w tym zasad staży i praktyk, programów praktycznej nauki zawodu czy też zachęt dla pracodawców angażujących się w proces kształcenia zawodowego). W ramach prac corocznie powinna być stała konferencja dotycząca wymiany doświadczeń oraz określania kierunków oferty edukacyjnej.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki Stowarzyszenia Biały Śląsk, MEN, POWER 2014-2020		
Spodziewane efekty	Poprawa jakości kształcenia w placówkach oświatowych, poprawa zatrudnialności absolwentów, zapewnienie kadr dla firm działających w obszarze.		

Tytuł projektu:	Organizacja akcji profilaktyki i promocja zdrowia		
Ogólny zakres projektu	Projekt polegający na wspólnej organizacji akcji profilaktycznych na terenie białego śląska		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie cykliczne systemowe
Źródła finansowania	NFZ, MZ		
Spodziewane efekty	Poprawa wykrywalności wyleczalności chorób, poprawa dostępności badań profilaktycznych przesiewowych,		

Tytuł projektu:	Stworzenie białosławskiego inkubatora ekonomii społecznej		
Ogólny zakres projektu	Celem utworzenia i działania Inkubatora powinno być podniesienie potencjału sektora ekonomii społecznej obszaru poprzez udzielanie wsparcia w zakresie m.in. tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, prawnych aspektów funkcjonowania w sektorze ekonomii społecznej, pozyskiwania źródeł finansowania działalności czy przygotowania i rozliczania projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	Czas nieograniczony
Źródła finansowania	RPO WŚI 2014-2020		
Spodziewane efekty	Poprawa aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców obszaru, aktywizacja osób zagrożonych marginalizacją.		

Tytuł projektu:	Lokalny fundusz stypendialny		
Ogólny zakres projektu	Celem projektu jest stworzenie systemu wsparcia młodych i zdolnych uczniów i studentów oraz doktorantów którzy swoją przyszłość wiążą z zamieszkaniem w obszarze Biały Śląsk.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki prywatne firm i osób prywatnych, w tym wpłaty 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, środków z budżetów jst, środki organizacji pozarządowych		
Spodziewane efekty	Poprawy jakości i kształcenia oraz możliwości rozwojowych osób młodych chcących kontynuować naukę. Możliwe jest również wsparcie określonych kierunków związanych z potrzebami lokalnego rynku pracy.		

Przedsięwzięcie: AKTYWNOŚĆ, WYPOCZYNEK, RELAKS - SZLAKI BIAŁOŚLĄSKIE

Tytuł projektu:	Rozwój markowych produktów turystycznych		
Ogólny zakres projektu	Projekt którego celem jest stworzenie pakietowych produktów turystycznych w oparciu o zasoby środowiskowe, kulturowe i specjalistyczne obszaru Biały Śląsk. Głównymi obszarami oferty powinny stać się: - flagowe obiekty szlaku zabytków techniki, w tym Sztolnia Białego Pstrąga, - turystyka weekendowa oparta o zasoby infrastruktury rowerowej rekreacyjnej oraz środowiskowej obszaru,		

	- zdrowotna – związana z zasobami specjalistycznych placówek medycznych i sanatoryjnych - edukacyjna – oparta o zasoby przyrodnicze, środowiskowe oraz obiekty edukacyjne – wykreowanie produktu edukacyjnego dla szkół w całym województwa śląskiego (pobyty na turnusach edukacji przyrodniczej)		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:		Planowany termin zakończenia realizacji:	
Źródła finansowania	Środki własne samorządu terytorialnego, SIOT, środki prywatne podmiotów turystycznych, Tour Operatorzy, NFZ		
Spodziewane efekty	Rozwój sektora turystyki jako elementów bazy gospodarczej obszaru, rozwój przedsiębiorczości,		

Tytuł projektu:	Powołanie Białośląskiej Organizacji Turystycznej		
Ogólny zakres projektu	Utworzenie podmiotu profesjonalnie obsługującego ruch turystyczny i przygotowującego kompleksową informację o możliwościach spędzenia wolnego czasu na terenie obszaru możliwe jest wyodrębnienie w strukturze biura Stowarzyszenia komórki realizującej zadania Białośląskiej Organizacji Turystycznej.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne		
Spodziewane efekty	Poprawa atrakcyjności obszaru Biały Śląsk i stworzenia możliwości wykreowania markowych produktów turystycznych		

Tytuł projektu:	Paszport białośląski		
Ogólny zakres projektu	Stworzenie systemowego rozwiązania w zakresie rezerwacji biletów noclegów oraz zniżek obiektach kultury, sportu i rekreacji na terenie obszaru funkcjonalnego. Stworzenie jednolitego i komplementarnego kalendarza imprez koncertów oraz pokazów na terenie obszaru.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Coroczna edycja
Źródła finansowania	Środki własne biura stowarzyszenia		
Spodziewane efekty	Poprawa atrakcyjności obszaru Biały Śląsk i stworzenia możliwości wykreowania markowych produktów turystycznych		

Przedsięwzięcie: INWESTUJ W BIAŁYM ŚLĄSKU

Tytuł projektu:	Sieciowy inkubator przedsiębiorczości		
Ogólny zakres projektu	Projekt ma na celu stworzenie funkcjonującego w ramach jednej struktury organizacyjnej sieciowego inkubatora przedsiębiorczości z rozproszonymi lokalizacjami na całym obszarze funkcjonalnym. W ramach jednego podmiotu zapewnione byłoby wsparcie w podstawowych usługach otoczenia biznesu, doradztwie i promocji. Pożądane jest także wykreowanie specjalizacji poszczególnych części / oddziałów inkubatora. Oferta inkubatora odnosi się także do wsparcia w nawiązywaniu relacji biznesowych startupów z średnimi i dużymi firmami w obszarze rozwoju oferty usług podwykonawczych.		

	W wymiarze technicznym konieczna także część projektu umożliwiająca stworzenie / adaptację przestrzeni inkubacyjnej wraz z jej podstawowym wyposażeniem.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne gminy i partnerów,		
Spodziewane efekty	Samozatrudnienie i powstanie nowych mikro i małych firm oraz nawiązanie reakcji kooperacyjnych z średnimi i dużymi firmami w obszarze		

Tytuł projektu:	Sieciowy park gospodarczy		
Ogólny zakres projektu	Projekt ma na celu stworzenie funkcjonującego w ramach jednej struktury organizacyjnej sieciowego parku gospodarczego z rozproszonymi lokalizacjami na całym obszarze funkcjonalnym. W ramach jednego podmiotu zapewniona byłaby wspólna obsługa procesu pozyskania inwestorów / firm osadzających się w parku oraz obsługa administracyjna. Pożądane jest także wykreowanie specjalizacji poszczególnych części / oddziałów parku. W wymiarze technicznym konieczna także część projektu umożliwiająca stworzenie / adaptację przestrzeni (obiekty, tereny) wraz z jej podstawowym wyposażeniem i infrastrukturą		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne gminy i partnerów, środki firm - inwestorów		
Spodziewane efekty	Rozwój ilościowy i jakościowy rodzimych firm (obroty, zatrudnienie) oraz przyciąganie do obszaru funkcjonalnego nowych podmiotów – firm i inwestorów.		

Tytuł projektu:	markowe produkty białosławskie np. przetwórstwo runa leśnego, miody itp.		
Ogólny zakres projektu	Projekt ma na celu wykreowanie marki i całej linii produktów białosławskich – białosławskie miody, białosławskie grzyby. Białosławskie przetwory runa leśnego itp. w połączeniu ze spójną akcją promocyjną i identyfikacją wizualną wykorzystującą wizualizację / logo białosławskie. Projekt do realizacji wraz z systemem certyfikacji produktów białosławskich. Konieczne będzie także wsparcie w tworzeniu / promocji i rozwoju punktów skupu runa leśnego		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	PROW, RPO		
Spodziewane efekty	Wzrost sprzedaży / przychodów w konsekwencji także zatrudnienia producentów / przetwórców Wzrost zainteresowania zbieractwem runa leśnego w celach zarobkowych. Poprawa aktywności gospodarczej mieszkańców.		

Tytuł projektu:	Organizacja białosławskiego funduszu inwestycyjnego i pożyczkowego na wsparcie działalności w szczególności o wysokim poziomie innowacyjności i kreatywności		
-----------------	--	--	--

Ogólny zakres projektu	Projekt mający na celu stworzenie instrumentu finansowych wspierających powstawanie i rozwój już istniejących przedsiębiorstwa na terenie obszaru funkcjonalnego.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne gmin i partnerów w tym Izby Przemysłowo-Handlowej, publiczne środki krajowe, RPO		
Spodziewane efekty	Rozwój ilościowy i jakościowy rodzimych firm (obroty, zatrudnienie) oraz przyciąganie do obszaru funkcjonalnego nowych podmiotów – firm i inwestorów. Poprawa aktywności gospodarczej mieszkańców.		

Tytuł projektu:	Białośląska Izba Przemysłowo-Handlowa w oparciu o Izbę w TG		
Ogólny zakres projektu	Rozwój instytucjonalny i funkcjonalno – projektowy izby w przekształcenie jej w podmiot obejmujący swym oddziaływaniem cały obszar białego śląska		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne		
Spodziewane efekty	Wzrost ilości członków izby. Większa ilość zrealizowanych wspólnych projektów Zwiększona ilość zawartych umów, kontraktów w tym umów podwykonawczych.		

Tytuł projektu:	Kampania promocyjna oferty inwestycyjnej białego śląska oraz Wspólna promocja i misje gospodarcze na rzecz pozyskania inwestorów zewnętrznych		
Ogólny zakres projektu	Pogotowanie kompleksowej oferty firm produktów oraz terenów i obiektów inwestycyjnych z obszaru. W ramach projektu zorganizowane powinny być misje, wyjazdy studialne oraz zorganizowania kampania promocji inwestycyjnej.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne, publiczne środki krajowe w tym przeznaczone na promocję eksportu		
Spodziewane efekty	Rozwój ilościowy i jakościowy firm (obroty, zatrudnienie) oraz przyciąganie do obszaru funkcjonalnego nowych podmiotów – firm i inwestorów. Poprawa aktywności gospodarczej mieszkańców.		

Tytuł projektu:	Białośląski klaster „moto-electric” (samochodu elektrycznego)		
Ogólny zakres projektu	Projekt koncepcyjny stanowiący ofertę dla planowanej w Polsce realizacji przygotowania i produkcji samochodu elektrycznego jako specjalizacji gospodarczej. W ramach działań powinno nastąpić przygotowanie oferty oraz stworzenie układu podmiotowego władze samorządowe-przedsiębiorcy ośrodki naukowe i badawcze.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne na etapie przygotowania oferty, a na etapie ewentualnej realizacji środki krajowe, prywatne, POiŚ.		
Spodziewane efekty	Dynamizacja sektora gospodarki, wykreowanie specjalizacji obszaru, stworzenie nowych trwałych i atrakcyjnych miejsc pracy		

Przedsięwzięcie: TOŻSAMOŚĆ BIAŁOŚLĄSKA

Tytuł projektu:	Organizacja białosłaskiego forum NGO		
Ogólny zakres projektu	Projekt zmierza do wykorzystania zróżnicowanego potencjału sektora pozarządowego Białego Śląska oraz zintegrowania działań realizowanych przez NGO's. W ramach projektu wypracowane zostaną narzędzia stałej i doraźnej komunikacji między organizacjami pozarządowymi. Projekt powinien przyczynić się do łączenia doświadczeń i potencjałów różnych organizacji oraz kreowania projektów o większej skali i znaczeniu, w szczególności o oddziaływaniu na cały obszar funkcjonalny.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne gmin + zasoby organizacji pozarządowych		
Spodziewane efekty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przepływ doświadczeń między organizacjami pozarządowymi obszaru, ▪ wzajemne czerpanie przez organizacje pozarządowe ze swoich zasobów, ▪ realizacja większych projektów o znaczeniu wykraczającym poza jedną gminę, ▪ efektywniejsze wykorzystanie środków publicznych przeznaczanych na działalność organizacji pozarządowych, ▪ skuteczniejsze włączenie organizacji pozarządowych w zaspokajanie oczekiwań społeczności lokalnych, ▪ uporządkowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe oraz tworzenie planów i harmonogramów działań w obszarze funkcjonalnym, ▪ skuteczniejsze promowanie działalności społecznej i aktywizacja społeczna mieszkańców Białego Śląska. 		

Tytuł projektu:	Platforma promocji i współpracy z lokalnymi społecznikami i organizacjami społecznymi		
Ogólny zakres projektu	<p>Istotą projektu jest poszerzanie kontaktów między sektorem obywatelskim a podmiotami reprezentującymi inne sektory na terenie Białego Śląska. Społeczni liderzy rozwoju lokalnego oraz organizacje pozarządowe natrafiają na szereg barier w swoim działaniu, w szczególności są to bariery kompetencyjne (np. w zakresie profesjonalnego przygotowania i rozliczania projektów), organizacyjne (np. brak struktur wspierających realizację planów), finansowe (brak środków na realizację działań lub brak wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł unijnych) bądź kadrowe. Sposobem na przezwyciężenie tych barier może być współpraca międzysektorowa i wsparcie sektora obywatelskiego przez sektor publiczny i biznesowy.</p> <p>Dla sektora publicznego funkcjonowanie platformy jest szansą na skuteczne włączenie działaczy społecznych i organizacji pozarządowych w realizację zadań umożliwiających zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnych. Jest to też ścieżka do realnego wdrażania zasad subsydiarności.</p> <p>Dla sektora biznesu współpraca z organizacjami pozarządowymi może odbywać się w ramach coraz popularniejszego nurtu społecznej odpowiedzialności biznesu.</p> <p>Platforma umożliwi wymianę informacji o wzajemnych potrzebach i możliwościach oraz pozwoli na kreowanie wspólnych przedsięwzięć finansowanych z różnych źródeł.</p>		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe - wieloletnie
Źródła finansowania	Środki własne gmin, zasoby organizacji pozarządowych, środki firm		

Spodziewane efekty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lepsze dostosowanie działań sektora pozarządowego do potrzeb społecznych, ▪ wypełnienie luk w zasobach i poszerzenie możliwości działania sektora pozarządowego, ▪ profesjonalizacja sektora pozarządowego dzięki współpracy z sektorem biznesu, ▪ współpraca różnych sektorów w przygotowaniu lokalnych kadr,
--------------------	---

Tytuł projektu:	Organizacja białosłaskiego kalendarza imprez (Inwentaryzacja i koordynacja wydarzeń w ramach kalendarza)		
Ogólny zakres projektu	Biały Śląsk to obszar licznych wydarzeń społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, religijnych itp. Część tych wydarzeń ma charakter cykliczny, zaś inne mają charakter okazjonalny. Zintegrowana informacja o wydarzeniach może być jednym z najskuteczniejszych, a równocześnie najprostszych narzędzi budowania spójności obszaru funkcjonalnego w wymiarze społecznym. Ponadto, kalendarz imprez będzie podstawą dla promocji oferty usług czasu wolnego dostępnej na terenie Białego Śląska. Pozwoli też na łączenie wielu mniejszych wydarzeń w większy produkt, w tym o znaczeniu turystycznym.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	działanie ciągłe
Źródła finansowania	Budżety gmin		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności oraz przyspieszanie procedur w zakresie uzyskania pozwolenie na budowę przy poprawie wizerunku w oczach inwestorów i potencjalnych mieszkańców.		

Tytuł projektu:	Organizacja Klubów Seniora		
Ogólny zakres projektu	Zmiany demograficzne zachodzące w obszarze Białego Śląska wskazują na konieczność tworzenia nowych usług dla seniorów. Projekt jest zorientowany na stworzenie miejsc spotkań seniorów wraz z ofertą wykreowaną z udziałem seniorów. Kluby seniora powinny stać się łatwo dostępnymi miejscami zapewniającymi integrację i aktywizację osób starszych.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	budżety własne gmin i powiatów, środki organizacji pozarządowych oraz instytucji tworzących ofertę czasu wolnego		
Spodziewane efekty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podniesienie poziomu aktywności seniorów, ▪ upowszechnienie wiedzy z dziedzin interesujących dla seniorów, np. z zakresu profilaktyki zdrowotnej, ▪ organizacja czasu wolnego osób starszych, ▪ udzielenie odpowiedzi na słabnące więzi międzypokoleniowe i stopniowe wykluczenie osób starszych, 		

Tytuł projektu:	Organizacja zajęć w ramach Uniwersytetu III Wieku		
Ogólny zakres projektu	Przemiany demograficzne w Białym Śląsku a równocześnie rosnący poziom aktywności seniorów uzasadniają stworzenie stałej oferty edukacyjnej w formie Uniwersytetu III Wieku. Instytucja tego typu byłaby oparta		

	o doświadczenia analogicznych inicjatyw w poszczególnych gminach oraz potencjał instytucji edukacyjnych i kulturalnych obszaru. Podstawowy zakres działań w ramach projektu to wykłady i warsztaty dla seniorów.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki Stowarzyszenia Biały Śląsk		
Spodziewane efekty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa wiedzy seniorów, zachowanie sprawności intelektualnej seniorów, podtrzymywanie aktywności seniorów, integracja środowiska seniorów. 		

Tytuł projektu:	Organizacja ligi sportowej w szkołach Białego Śląska		
Ogólny zakres projektu	<p>Liga sportowa może przyczynić się do poznania przez młodych mieszkańców zasięgu obszaru funkcjonalnego oraz ich poznania się w trakcie sportowej rywalizacji.</p> <p>Zakres projektu obejmuje rozgrywki w wybranych dyscyplinach sportowych ustalonych przy uwzględnieniu potencjału kadrowego i infrastrukturalnego gmin, doświadczeń w realizacji podobnych rozgrywek oraz zainteresowania dzieci i młodzieży.</p> <p>Możliwe jest rozszerzenie w przyszłości ligi sportowej także dla dorosłych mieszkańców.</p>		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie cykliczne, ciągłe
Źródła finansowania	budżety gmin, sponsorzy		
Spodziewane efekty	<ul style="list-style-type: none"> upowszechnienie aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, poprawa kondycji fizycznej młodych mieszkańców, upowszechnienie idei Białego Śląska wśród młodych mieszkańców, 		

PROJEKTY / PRZEDSIĘWZIĘCIA ŁĄCZĄCE/SPINAJĄCE

Tytuł projektu:	www.bialyslask.pl www.whitesilesia.eu - uruchomienie kompleksowego portalu informacyjnego o zasobach i ofercie turystycznej, ofercie mieszkaniowej i gospodarczej		
Ogólny zakres projektu	Stworzenie portalu internetowego prezentującego ofertę gospodarczą, inwestycyjną oraz mieszkaniową obszaru Biały Śląsk. Portal poza prezentacją oferty powinien również oferować możliwość kojarzenia podmiotów gospodarczych zainteresowanych współpracą z podmiotami i osobami z obszaru Białego Śląska. Wykorzystanie internetu jako głównego kanału informacyjnego o ofercie obszaru.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne biura Stowarzyszenia		
Spodziewane efekty	Podniesienie atrakcyjności gospodarczej, turystycznej oraz przyciągnięcie nowych mieszkańców i inwestorów, wypracowanie marki Biały Śląsk		

Tytuł projektu:	Certyfikacja obiektów terenów i usług
-----------------	---------------------------------------

Ogólny zakres projektu	Celem projektu jest stworzenie własnego systemu gwarantującego określony poziom i standard świadczenia usług na terenie białego Śląska. Certyfikacją objęte były by również oferowane pod inwestycje gospodarcze oraz mieszkaniowe tereny i obiekty.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe
Źródła finansowania	Środki własne biura Stowarzyszenia		
Spodziewane efekty	Poprawa atrakcyjności rozpoznawalności i dostępności oferty Białego Śląska, wypracowanie marki Biały Śląsk		

Tytuł projektu:	Wizualizacja graficzna obszaru i produktów i system wsparcia promocyjnego (wydruki, broszury, foldery, mapy, informatory itp.)		
Ogólny zakres projektu	Wypracowanie i wdrożenie systemu oznakowania i identyfikacji obszaru oraz oferty obszaru poprzez opracowanie logo promocyjnego, wykorzystanie hasła promocyjnego, opracowanie i wydanie informatorów w głównych sferach tj. ofercie inwestycyjnej, mieszkaniowej oraz turystycznej, organizacja na rynkach wewnętrznych województwa śląskiego oraz w innych regionach kraju.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	2019
Źródła finansowania	Środki własne		
Spodziewane efekty	Poprawa rozpoznawalności obszary, wzrost integracji obszar, wykreowanie marki,		

Tytuł projektu:	Projekty szkoleniowe – doskonalenie kadr		
Lider projektu :	Biuro Stowarzyszenia/Związków	Partnerzy realizacji projektu	gminy
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2118	Planowany termin zakończenia realizacji:	Działanie ciągłe do 2023
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego		

KLUCZOWE PROJEKTY HORYZONTALNE - INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Tytuł projektu:	Realizacja i przebudowa drogi ekspresowej S-11		
Ogólny zakres projektu	Podniesienie standardu istniejącej drogi krajowej DK 11 do poziomu drogi ekspresowej. Projekt obejmować powinien przebudowę odcinków drogi poprawę jakości istniejącego przebiegu.		
Postulowany termin rozpoczęcia realizacji:	2020	Postulowany termin zakończenia realizacji:	2023
Źródła finansowania	Środki publiczne krajowe, środki w ramach programu operacyjnego infrastruktura i środowisko		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności obszaru i jego integralności wewnętrznej. Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Dynamizacja procesów inwestycyjnych w gminach obszaru. Poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych w Metropolii Górnośląskiej		

Tytuł projektu:	Realizacja i przebudowa drogi ekspresowej S- 46		
Ogólny zakres projektu	Podniesienie standardu istniejącej drogi krajowej DK 46 do poziomu drogi ekspresowej. Projekt obejmować powinien budowę nowych i przebudowę odcinków drogi poprawę jakości istniejącego przebiegu.		
Postulowany termin rozpoczęcia realizacji:	2025	Postulowany termin zakończenia realizacji:	2028
Źródła finansowania	Środki publiczne krajowe, środki w ramach programu operacyjnego infrastruktura i środowisko		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności obszaru i jego integralności wewnętrznej. Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Dynamizacja procesów inwestycyjnych w gminach obszaru. Poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych w Metropolii Górnośląskiej		

Tytuł projektu:	Realizacja szybkiej kolei aglomeracyjnej na trasie Katowice-Lubliniec		
Ogólny zakres projektu	Projekt polegający na poprawie jakości infrastruktury kolejowej umożliwiającej szybkie przemieszczanie się pomiędzy węzłami obszaru Biały Śląsk a centrum Metropolii Górnośląskiej.		
Postulowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Postulowany termin zakończenia realizacji:	2020
Źródła finansowania	Środki publiczne krajowe, środki w ramach programu operacyjnego infrastruktura i środowisko		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności obszaru i jego integralności wewnętrznej. Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Dynamizacja procesów inwestycyjnych w gminach obszaru. Poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych w Metropolii Górnośląskiej		

Tytuł projektu:	Rewitalizacji linii kolejowej nr 182		
Ogólny zakres projektu	Rewitalizacja oraz modernizacja istniejącej linii kolejowej,		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	2020
Źródła finansowania	Środki publiczne krajowe, regionalne, środki w ramach programu operacyjnego infrastruktura i środowisko		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności obszaru i jego integralności wewnętrznej. Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Dynamizacja procesów inwestycyjnych w gminach obszaru. Poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych w Metropolii Górnośląskiej. Poprawa dostępności do MPL Katowice w Pyrzowicach.		

Tytuł projektu:	Poprawa jakości i szybkości połączeń drogowych z budowaną autostradą A1		
Ogólny zakres projektu	Kompleksowa modernizacja odcinków dróg łączących się z autostradą A 1 oraz dróg łączących autostradę A 1 z postulowanymi drogami ekspresowymi S11 i S46. Działania obejmować powinny poprawę standardu i przebudowę istniejących dróg oraz budowę nowych koniecznych odcinków.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2020	Planowany termin zakończenia realizacji:	2023
Źródła finansowania	Środki publiczne krajowe, regionalne, gminne, środki w ramach programu operacyjnego infrastruktura i środowisko		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności integralności wewnętrznej obszaru i bezpieczeństwa przemieszczania się. Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Dynamizacja procesów inwestycyjnych w gminach obszaru.		

Tytuł projektu:	Stworzenie sieci subregionalnych centrów przesiadkowych w Bytomiu, Tarnowskich Górach oraz Lublińcu		
Ogólny zakres projektu	Budowa i modernizacja istniejących obiektów dworcowych komunikacji publicznej raz z infrastrukturą towarzyszącą np. parkingi i systemy informacji umożliwiających integrację i skorzystanie przez mieszkańców z różnych rodzajów transportu publicznego.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2018	Planowany termin zakończenia realizacji:	2021
Źródła finansowania	Środki własne gmin, środki z programów operacyjnych tj. RPO WSL 2014-2020 i POIiŚ 2014-2020, środki PKP i realizatorów transportu pobocznego		
Spodziewane efekty	Poprawa dostępności integralności wewnętrznej obszaru i bezpieczeństwa przemieszczania się. Dynamizacja procesów inwestycyjnych w gminach obszaru. Zwiększenie mobilności mieszkańców		

KLUCZOWE PROJEKTY HORYZONTALNE - EKOLOGIA I ŚRODOWISKO

Tytuł projektu:	Promocja odnawialnych źródeł energii		
Ogólny zakres projektu	Celem projektu jest zwiększenie zainteresowania podmiotów na terenie Białego Śląska wykorzystywaniem odnawialnych źródeł energii. Dotyczy to zarówno mieszkańców, jak również przedsiębiorców i rolników. Promocja będzie zorientowana na poszerzanie wiedzy o możliwościach wykorzystania OZE. Ponadto promowane będą technologie związane z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych. W ramach działań promocyjnych przekazywane będą również informacje na temat możliwości finansowania przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem OZE.		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	2022
Źródła finansowania	środki z budżetów lokalnych, RPO WŚI 2014-2020		
Spodziewane efekty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost zainteresowania wykorzystaniem OZE w gospodarstwach domowych, gospodarstwach rolnych, firmach, ▪ wzrost zainteresowania przedsiębiorców i rolników wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych, ▪ wzrost innowacyjności firm lokalnych, ▪ poprawa jakości środowiska przyrodniczego, 		

Tytuł projektu:	Systemowa realizacja projektów ograniczających niską emisję w gminach		
Ogólny zakres projektu	<p>Strategia Białego Śląska zmierza do wypromowania obszaru o wysokiej wartości przyrodniczej. W pierwszej kolejności konieczne jest ograniczenie negatywnego wpływu gospodarki i mieszkalnictwa na stan powietrza. Jest to warunek niezbędny podwyższania jakości życia, budowania atrakcyjności mieszkaniowej, poprawy warunków zdrowotnych. Kluczowe znaczenie ma ograniczanie niskiej emisji, do czego wskazane jest podjęcie działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ edukacyjnych – budujących świadomość mieszkańców, ▪ infrastrukturalnych – umożliwiających wykorzystanie bardziej ekologicznych źródeł ciepła, ▪ finansowych – podnoszących dostępność finansową ekologicznych sposobów ogrzewania. 		
Planowany termin rozpoczęcia realizacji:	2017	Planowany termin zakończenia realizacji:	2022
Źródła finansowania	środki z budżetów gmin, środki z WFOŚiGW, środki z RPO województwa śląskiego,		
Spodziewane efekty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, ▪ poprawa stanu zdrowia mieszkańców, ▪ rozwój infrastruktury technicznej, ▪ poprawa estetyki miejscowości. 		